

Hur många vill delta i idrottsförening och hur många av dessa deltar?

En studie av barn och ungdomar i ålder 10-18 år.

Stig Elofsson

Abstrakt

Syftet med den här rapporten är att få en fördjupad bild av orsakerna till bristande jämställdhet och jämlikhet som finns när det gäller deltagande i idrottsförening. Det är väl kända fakta att tjejer deltar i mindre utsträckning än killar liksom att ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund mindre ofta är med. Barn med utländsk bakgrund, i varje fall tjejer deltar i klart mindre utsträckning än de som har svensk bakgrund. Bakom dessa olikheter kan finnas två olika orsaker – intresse/ointresse för att delta respektive möjligheter/hinder för deltagande bland de som är intresserade. Dessa båda perspektiv ger olika utgångspunkter för politiska insatser för att förbättra jämställdhet och jämlikhet.

Utgångspunkten för analyserna är två frågor. Den ena är en fråga kring hur många gånger barn/ungdomar vill ägna sig åt/delta i en rad offentliga fritidsaktiviteter. Som bas för analyserna används här hur många som uppger att de vill delta i idrottsförening minst en gång i veckan. Den andra frågan gäller om de är med i idrottsförening eller ej. Materialet till studierna har hämtats från undersökningar som genomförts inom projektet *Ung livsstil* i samarbete med berörda kommuner från 2004 och framåt. Alla dessa utgör slumpmässiga urval av samtliga elever i kommunen, såväl de som går i kommunala som fristående skolor¹. Eleverna har under skoltid fått fylla i enkäter med i huvudsak fasta svarsalternativ. I de fall det funnits öppna svarsalternativ har dessa ofta kodats. Sammanlagt har 74 262 elever besvarat enkäterna. Svarsfrekvensen överstiger i samtliga fall 70 % och är i det samlade materialet 80 %. I de flesta fall är svarsfrekvensen högst i mellanstadiet och lägst i gymnasiet.

Det första vi kan konstatera är att idrottsförening är den offentligt subventionerade fritidsverksamhet som rent allmänt intresserar flest barn/ungdomar. Skillnaden i intresse mellan könen är relativt begränsade men ser vi till genomsnittet är intresset för att vara med i idrottsförening något högre bland killar än bland tjejer. I mellanstadiet uppger ungefär 75 % av killarna mot 70 % av tjejerna att de vill delta, i högstadiet 62 % mot 60 % och i gymnasiet 51 % mot 46 %. Ser vi till utvecklingen över tid – från 2004 och framåt – finns indikationer på att intresset för att vara med i idrottsförening främst minskat något eller varit oförändrat. Några mer systematiska förändringar över tid tycks knappast framträda när det gäller könskillnaderna.

Det är något fler bland de som tillhör högre socioekonomiska grupper än bland de som tillhör lägre som är intresserade men skillnaderna är inte speciellt stora. I några fall är skillnaderna ganska begränsade, speciellt bland killar. Genomgående gäller dock att skillnaderna är större bland tjejer än bland killar. Bakom dessa skillnader döljer sig främst ett speciellt högt intresse bland tjejer med högre socioekonomisk bakgrund. Efter kontroll för svensk/utländsk bakgrund försvinner sambanden med socioekonomisk bakgrund nästan genomgående vilket pekar mot att socioekonomisk bakgrund har en begränsad påverkan på intresset för att vara med i idrottsförening. I motsats till detta gäller att svensk/utländsk bakgrund har en tydlig inverkan på intresset (efter kontroll för socioekonomisk bakgrund och andra bakgrundsfaktorer). I mellanstadiet är killar med utländsk bakgrund mer intresserade, däremot tjejer med utländsk bakgrund mindre än barn som har svensk bakgrund. På de båda högre stadierna gäller både bland killar och tjejer att ungdomar som har utländsk bakgrund är minst lika eller mer intresserade av att vara med i idrottsförening än de som har svensk bakgrund.

¹ I några fall har totalundersökningar. I de presenterade undersökningarna ingår inte särskoleelever. Deras situation har däremot studerats i vissa speciella studier.

Då vi ser till hur stor andel – bland de intresserade – som deltar olika offentligt subventionerade fritidsaktiviteter framträder idrottsförening som ännu mer speciell. Ser vi till övriga subventionerade fritidsaktiviteter – kulturskola, fritidsgård, bibliotek och simhall – är deltagandet av dessa markant lägre.

Som noterats finns mycket tydliga könsskillnader, oberoende av ålder är detta ungefär 10 procent lägre bland tjejer. I mellanstadiet deltar i genomsnitt 83 % av intresserade killar mot 76 % bland tjejer. I högstadiet är motsvarande värden 74 % mot 61 %, i gymnasiet 59 % mot 47 %. Detta mönster gäller nästan genomgående i alla de kommuner som studerats men det finns variationer – ibland är könsskillnaderna större, ibland något mindre. Som framgår av resultaten ovan sjunker deltagandet bland de intresserade med ökad ålder – både bland killar och tjejer. Som högst är det bland mellanstadiekillar – över 80 % - men sjunker till mindre än hälften bland gymnasietjejer.

Analyser av resultaten från olika kommuner där upprepade studier genomförts ger en splittrad bild men pekar främst mot att deltagandet (andelen intresserade som är med i idrottsförening) minskat eller varit oförändrat. Resultaten tyder knappast på att det skulle ha skett någon mer systematisk förändring när det gäller storleken på könsskillnaderna.

Det finns mycket tydliga skillnader kopplade till såväl socioekonomisk som svensk/utländsk bakgrund. Barn/ungdomar med högre socioekonomisk bakgrund har högre deltagande, men främst gäller att deltagandet är speciellt lågt bland de som har lägre bakgrund. Detta gäller oberoende av kön och ålder men skillnaderna är klart större bland tjejer än bland killar. Samtidigt gäller att barn/ungdomar med utländsk bakgrund har ett klart lägre deltagande än de som har svensk bakgrund. Även här gäller att skillnaderna är större bland tjejer än bland killar. Genomgående gäller även att deltagandet är lägre bland första generationens invandrare än bland andra generationens. Speciellt lågt är deltagandet bland första generationens invandratjejer i gymnasiet. Fördjupade analyser – med kontroll för olika bakgrundsvariabler – visar att det främst är svensk/utländsk bakgrund som påverkar deltagandet bland de intresserade. Socioekonomisk bakgrund har – efter kontroll för svensk/utländsk bakgrund – en relativt begränsad inverkan men tyck dock i mellanstadiet ha en egen separat påverkan. Lägre socioekonomisk bakgrund leder till att det är svårare för intresserade att delta i idrottsförening än för övriga.

Skillnader i intresse inte orsak till bristande jämställdhet och jämlikhet.

Riksidrottsförbundet har många gånger påstått att alla som vill kan (har möjlighet att) delta i idrottsförening. Barns/ungdomars deltagande i idrottsförening präglas av bristande jämställdhet och inte minst ojämlikhet såväl när det gäller socioekonomisk som svensk/utländsk bakgrund. En central fråga är hur dessa skillnader kan återkopplas till olikheter när det gäller intresse respektive deltagande bland de intresserade. Ser vi till könsskillnaderna har olikheter när det gäller att olikheter i deltagandet har klart störst inverkan i mellan- och högstadiet medan olikheter i intresse och deltagande får en likartad inverkan i gymnasiet. Genomgående gäller att inverkan från intresse – som är lågt i mellan- och högstadiet – stiger med ökad ålder.

Ser vi till ojämlikhet kopplad till socioekonomisk bakgrund skiljer sig resultaten beroende på kön och ålder. Genomgående tycks dock gälla att underrepresentationen bland de som har lägre socioekonomisk bakgrund främst kan återkopplas till lägre deltagande bland de intresserade.

Genomgående gäller att ojämlikheten kopplad till svensk/utländsk bakgrund främst kan återkopplas till lägre deltagande bland de som har utländsk bakgrund. Ett något lägre intresse

för att vara med – främst bland tjejer – har en viss, men begränsad, inverkan. Högst är denna påverkan bland första generationens invandrartjejer i mellanstadiet där detta förklarar en fjärdedel av skillnaderna i deltagande i idrottsförening. Det finns alltså inget stöd för påståendet att alla som vill kan delta.

Förord

Ung livsstil är ett forsknings- och utvärderingsprojekt som studerar ungas levnadsvanor och livsvillkor inom en rad områden samt preferenser inom fritid och kultur. Projektet är ett samarbete mellan ett femtontal kommuner³ i Sverige och institutionen för socialt arbete (Stig Elofsson) vid Stockholms universitet. Forskningsprojektet startade 1984 vid sociologiska institutionen på Stockholms universitet för att undersöka barns/ungdomars fritidsvanor och preferenser inom fritid. Sedan studien 2004/2005 i Stockholm har perspektivet vidgats och strävat efter att mer utförligt kunna beskriva och analysera barns/ungdomars livsvillkor. I första hand står dock fortfarande deras situation och preferenser på fritidsområdet i centrum för våra studier. Sedan år 2000 genomförs studier inom Ung livsstil också i grund- och gymnasiesärskolan.

Ett stort tack går till alla de barn/ungdomar som besvarat enkäterna och gett en beskrivning av era livsvillkor och önskningar. Detta ger ett viktigt underlag för att politiker skall kunna utforma en politik för barn- och ungdomar. Ett stort tack också till de personer i medverkande kommuner som genomfört fältarbetet samt kodning av enkäterna! Utan er hade inte studierna gått att genomföra i den nuvarande omfattningen.

Olika rapporter inom ung livsstil finns att ladda ned gratis på www.unglivstil.org Ung livsstil finns även på Facebook!

Följ forskningsprojektet för att se de senaste resultaten www.facebook.com/unglivstil

Stockholm 2023

Stig Elofsson

Fil. Dr i statistik och docent i socialt arbete

E-post stigelofsson@bredband.net

C författare

Innehållsförteckning

Innehåll

Inledning.....	1
Syfte	1
Tidigare forskning	2
Material	4
Undersökningsgruppen.....	4
Undersökningsgrupp för analyser av socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund.....	6
Vill vara med i idrottsförening	7
Medlemskap i idrottsförening	7
Familjesituation	9
Mått på socioekonomisk bakgrund.....	9
Mått på svensk och utländsk bakgrund	10
Jämställdhet och jämlikhet - kön och intersektionalitet	11
Statistiska metoder	11
Hur många vill delta i idrottsförening?	13
Skillnader mellan killar och tjejer.	13
Socioekonomisk bakgrund.	15
Svensk/utländsk bakgrund.....	17
Hur många av de intresserade deltar?.....	19
Kön	19
Socioekonomisk bakgrund.	21
Svensk/utländsk bakgrund.....	22
Hur påverkar bredd i fritidsintressen deltagandet i idrottsförening bland de intresserade?	24
Vad förklarar önskan att vara med i idrottsförening och deltagande hos de intresserade?	25
Mellanstadiet	25
Högstadiet.....	28
Gymnasiet.....	29
Sammanfattning.....	30
Hur påverkar intresse och deltagande hos de intresserade jämställdhet och jämlikhet?	31
Jämställheten	31
Ojämlikhet kopp till socioekonomisk bakgrund.....	32
Ojämlikhet kopplad till svensk/utländsk bakgrund	33

Sammanfattning.....	34
Intresse för att vara med i idrottsförening	34
Deltagande bland de intresserade	35
Vad påverkar främst bristande jämställdhet och ojämlikhet?	36
Slutsats	36
Referenser.....	37
Bilaga	40

Inledning

Då man diskuterar och analyserar jämställdhet och jämlikhet på fritiden utgår man nästan alltid från hur deltagandet (bland samtliga) ser ut bland killar och tjejer och inom olika sociala grupper. Utifrån detta perspektiv innebär jämställdhet och jämlikhet att deltagande i en fritidsaktivitet är lika för killar och tjejer liksom i olika sociala grupper. Det är intressant att ställa mot vad som definieras som jämställd, jämlik utbildning, d v s att alla - oberoende av bakgrund – skall ha möjlighet till god utbildning utifrån sina förutsättningar.

Ser vi till fritiden skulle man kunna säga att en grundläggande förutsättning är önskan att ägna sig åt en viss aktivitet. En jämställd och jämlik fritid är då en fritidsverksamhet som ger alla som önskar ägna sig åt/delta i en viss verksamhet samma möjligheter att göra detta. Detta innebär alltså att vi bör studera deltagande/nyttjande i gruppen som vill/önskar göra detta, inte bara bland alla ungdomar. Utgångspunkten för ett sådant resonemang är att vi respekterar ungdomarnas egna önskemål om vad de vill göra. Det politiska målet blir då att de som vill delta i en viss fritidsverksamhet skall ha samma möjlighet att göra detta. Dessa önskemål måste självklart inte vara könsneutral eller se lika ut i olika sociala grupper, men är dock något som skall respekteras.

Självklart måste man här vara medveten om att detta val kan påverkas av det omgivande samhället, kanske förtränger ungdomarna önskan att ägna sig åt en viss aktivitet därför att det är svårt, kanske omöjligt att utöva den.

En fördjupad analys ger två olika utgångspunkter för arbetet mot jämställdhet och jämlikhet. Variationer utifrån kön och social bakgrund när det gäller ”eftersträvarsvärda” aktiviteter kan leda till bättre inriktade insatser för att öka intresset för utövande av dessa. En analys av deltagandet bland dem som vill utöva/delta inriktas mer direkt på frågan om vad det finns för hinder för utövandet. Dessa hinder kan vara privata – vi kommer t ex nedan kunna konstatera att ett starkt hinder kan vara att ”man vill för mycket” – men de kan också vara strukturella. Detta innebär en annorlunda inriktning när det gäller det politiska arbetet. De som inte deltar i/ägnar sig åt önskade aktiviteter minst en gång per vecka kan också ses som en potential. Man kan fundera kring hur man fångar upp dessa eller ökar deras deltagande i dessa aktiviteter

Syfte

Syftet med rapporten är att undersöka hur kön, socioekonomisk samt svensk/utländsk bakgrund kan kopplas till önskan respektive deltagande i idrottsförening bland de som vill samt att undersöka hur dessa faktorer påverkar var för sig. Syftet kan sammanfattas i följande fyra frågeställningar:

- 1- Hur är kopplingen mellan kön, socioekonomisk samt svensk/utländsk bakgrund och önskan att delta?
- 2- Hur är kopplingen mellan kön, socioekonomisk samt svensk/utländsk bakgrund och deltagande bland de som vill?
- 3- Vilka bakgrundsvariabler påverkar i första hand önskan respektive deltagande bland de som vill?
- 4- Vilken betydelse har önskan och deltagande hos de som vill för de aktuella skillnaderna i deltagande i idrottsförening?

Tidigare forskning

En litteratursökning kring barns/ungdomars önskan att delta i idrottsförening ger inga träffar, vilket pekar mot att detta är ett relativt outforskat område. I några av de rapporter som publicerats inom *Ung livsstil* har dock frågan tagits upp, dock endast i begränsad omfattning. Detta innebär även att frågan om deltagande i idrottsförening hos de intresserade är ett outforskat område.

Nyligen publicerades dock en rapport som – även om den inte specifikt tar upp idrottsförening – är intressant. I denna presenteras ett antal resultat som är centrala för analyser av intresset för och deltagande bland de som vill för antal offentliga fritidsaktiviteter. Materialet till rapporten har hämtats från en studie som i samarbete med *Ung livsstil* genomförts på mellan- och högstadiet samt gymnasiet i Stockholm år 2013. Det första som konstateras i rapporten är att det finns mycket tydliga könsskillnader när det gäller önskan att delta i olika aktiviteter. De största skillnaderna – relativt sett – gäller aktiviteter som tjejer är mer intresserade av. Många av dessa handlar om kultur – deltagande i kulturskolan finns också med bland dessa – men även vissa fysiska aktiviteter. I rapporten konstateras också att bredden i fritidsintressen – antalet aktiviteter man vill utöva minst en gång per vecka – ligger mycket högt. Bland killar ligger genomsnittet kring nio stycken, bland tjejer kring elva stycken oberoende av ålder. En fördjupad analys av undersökningarna i Stockholm visar att variationerna i intressebredd främst kan kopplas till skillnader mellan kön och mellan de som har utländsk bakgrund och de som har svensk bakgrund. På alla tre stadier gäller att tjejer har större bredd i fritidsintresse än killar. Barn/ungdomar med utländsk bakgrund har större bredd än de som har svensk bakgrund, på gymnasiet gäller detta dock endast för första generationens invandrare. Utifrån rent praktiska skäl torde det knappast vara möjligt att barn/ungdomar skulle kunna hinna med så många aktiviteter, vilket automatiskt leder till att ”för höga ambitioner, önskningar” blir en central faktor när det gäller bedömningen av deltagandet bland de intresserade och begränsningar när det gäller deltagande i enskilda aktiviteter.

I en ännu ej publicerad rapport har vi studerat såväl önskan delta i olika fritidsaktiviteter samt hur många av de som vill som deltar i realiteten. Materialet har hämtats från en undersökning som i samarbete med *Ung livsstil* genomförts i Malmö högstadium 2015. Även i detta fall är bredden i intressen mycket hög – i genomsnitt elva aktiviteter bland killar och nästan tretton bland tjejer. En analys av det genomsnittliga totala deltagandet i de fritidsaktiviteter ungdomarna är intresserade av visar att bredden i intressen – d v s ambitionerna – har en stark negativ inverkan. Större bredd leder till att det genomsnittliga deltagandet blir lägre. För höga ambitioner kan alltså vara en förklaring till att intresserade ungdomar inte deltar i eller ägnar sig åt aktiviteter som de säger att de är intresserade av. Samtidigt är det viktigt att observera att socioekonomisk bakgrund och till viss del även kön och svensk/utländsk bakgrund också har en direkt inverkan på både önskan och viljan att delta i olika fritidsaktiviteter, fristående från intressebredden. Även om höga ambitioner får en negativ inverkan på utövandet bland de intresserade inverkar även ungdomarnas sociala bakgrund. I det senare fallet torde detta kunna kopplas till olika former av strukturella hinder.

Ser vi däremot till hur många barn/ungdomar som deltar i idrottsförening – oberoende om de angett att de vill eller ej – blir bilden helt annorlunda. I ett antal rapporter – publicerade eller på gång att publiceras – har såväl jämställdhet som jämlikhet med avseende på socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund studerats och analyserats². I dessa rapporter presenteras också utförliga genomgångar av tidigare forskning. Speciellt kan här två rapporter uppmärk-

² Elofsson & Åkesson, 2019. Ung livsstil rapport nr 26.

sammas. Den ena "Ung livsstil Malmö" bygger på en studie som genomförts i högstadiet i Malmö år 2015³. Den andra utgår från en undersökning som genomfördes i mellan- och högstadiet samt gymnasiet i Stockholms stad⁴. En fördel med dessa undersökningar är att de omfattar ett stort antal svaranden, 2189 elever i Malmö högstadium, och 5341 elever i Stockholm (1879 i mellanstadiet, 2088 i högstadiet och 1464 i gymnasiet). En annan fördel är att det finns en stor variation både då det gäller socioekonomisk liksom svensk/utländsk bakgrund, vilket innebär att man kan studera dessa båda faktorer direkta påverkan var för sig. I rapporten från Malmö konstateras att killar i högre utsträckning är med i idrottsförening än tjejer samt att ungdomar i högre socioekonomiska grupper är med i högre grad än de i lägre grupper⁵. Speciellt stora är skillnaderna bland tjejer. Ungdomar med utländsk bakgrund deltar mindre i föreningar (idrottsföreningar intar en helt dominerande plats) än de med svensk bakgrund. Speciellt lågt är deltagandet bland första och andra generationens invandrartjejer. Även i rapporten från Stockholm visas att killar oftare är med i idrottsförening samt att barn/ungdomar i de högre socioekonomiska grupperna är överrepresenterade⁶. Speciellt lågt är deltagandet bland tjejer i de lägre socioekonomiska grupperna. I rapporten konstateras också att barn/ungdomar som liksom sina föräldrar är födda i Sverige (alltså med svensk bakgrund) deltar mer i idrottsförening än övriga⁷. Efter kontroll för socioekonomisk bakgrund försvinner dessa skillnader bland killar men däremot kvarstår dessa bland tjejer.

I en nyligen publicerad rapport har gjorts en mycket detaljerad analys av ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i idrottsförening⁸. För att få en bild av dess direkta påverkan kontrolleras för svensk/utländsk bakgrund. Resultaten visar att barn och ungdomar från högre socioekonomiska grupper deltar i föreningsidrotten i betydligt större utsträckning än de från lägre socioekonomiska grupper. Denna ojämlikhet är större bland tjejer än bland killar och är likartad på alla stadier – mellan- och högstadiet samt gymnasiet. Dessa skillnader kvarstår även efter kontroll för svensk/utländsk bakgrund vilket visar att socioekonomisk bakgrund har en direkt påverkan på deltagandet. Av resultaten framgår även att ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund ökat över tid.

Det bidrag den här rapporten ger till denna kunskap är att sprida ljus över i vilken utsträckning de skillnader som framträder mellan olika grupper (t ex mellan killar och tjejer) kan återföras till olikheter när det gäller önskan att delta respektive olikheter när de gäller deltagande bland de som vill. De skillnader som framträder i tidigare rapporter, där alla studeras, särskiljer ju inte mellan dessa båda faktorer.

³ Blomdahl U, Elofsson S, Bergmark K, Lengheden L. (2017).

⁴ Blomdahl U, Elofsson S. (2017). Ung livsstil, Rapport nr 22.

⁵ Se Blomdahl U, Elofsson S, Bergmark K, Lengheden L. (2017), sid 97-98.

⁶ Blomdahl U, Elofsson S. (2017). Ung livsstil, Rapport nr 22, sid 34.

⁷ Blomdahl U, Elofsson S. (2017). Ung livsstil, Rapport nr 22, sid 39-40.

⁸ Blomdahl U, Elofsson S, Lengheden L, Bergmark K, Åkesson M. (2019), Ung livsstil rapport 24 samt Elofsson S, Blomdahl U, Lengheden L, Bergmark K, Åkesson M i Centrum för idrottsforskning **Idrotten och (o)jämlikheten**.

Material

Ung livsstil har sedan 1984 i en rad olika studier undersökt i vilken grad barn och ungdomar i olika socioekonomiska grupper har varit med i en idrottsförening, övrigt föreningsliv, gått på bibliotek, besökt fritidsgård, varit med i musikskolan/kulturskolan, varit fysiskt aktiva. Sedan 2004 har vi även frågor kring barns/ungdomars hälsa och livskvalitet⁹.

Studierna har i de flesta fall genomförts under lektionstid där eleverna fått besvara en enkät som främst innefattar frågor med givna svarsalternativ. En anställd från idrotts-, kultur- eller fritidsförvaltningen eller motsvarande alternativt Ung livsstil har varit närvarande i klasserna när enkäten fylldes i. Denna person har också introducerat enkäten för eleverna och samlat in enkäterna efter att de fyllts i. Har eleverna haft problem vid ifyllandet av enkäten har denne och lärarna hjälpt till att lösa problemet.

Undersökningsgruppen

Målet med undersökningarna har varit att kunna studera barns och ungdomars levnadsvillkor i de olika kommunerna. Urvalet av undersökningsgrupper är slumpmässigt och utgår från uppgifter om samtliga elever - i såväl kommunala skolor som friskolor¹⁰. Detta innebär att materialet ger en representativ bild av situationen för samtliga elever – dock ej de som går i grund- eller gymnasiesärskolan¹¹ - i kommunen.

I tabell 1 presenteras antal svarande uppdelat efter skolstadium, kommun och undersökningsår.

⁹ Frågor kring upplevd livskvalitet finns redan med i undersökningarna från början på 1990-talet

¹⁰ I några mindre kommuner har totalundersökningar genomförts. I Stockholm har två olika urvalsförfaranden använts för att uppnå syftet. I mellanstadiet och högstadiet har vi av åtta stadsdelar bildat ett miniatyr-Stockholm. Dessa stadsdelar är valda så att de geografiskt, socioekonomiskt och när det gäller andelen med utländsk bakgrund i stort motsvarar hela staden. I ett andra steg har antalet elever i stadsdelen valts ut i förhållande till antalet elever i vårt miniatyr-Stockholm. I det tredje steget har elever valts slumpmässigt. Resultaten går på detta sätt att använda både för att uttala sig om Stockholms stad som helhet och om de enskilda stadsdelar som ingår i studien. I gymnasiet i Stockholm har vi i ett första steg delat in skolorna i grupperna kommunala respektive friskolor. Antalet elever i vårt urval från dessa två grupper motsvarar deras andel av det totala antalet gymnasieelever i Stockholm. I ett andra steg har vi inom dessa två grupper gjort ett slumpmässigt urval av gymnasieskolor. Elever i dessa gymnasier som ingår i vårt urval har sedan valts slumpmässigt. Vid urvalet har programmen delats in i två grupper, yrkesförberedande respektive studieförberedande program. Från var och en av dessa program har en lika stor andel som respektive grupper representerar totalt valts ut slumpmässigt.

¹¹ I projektet *Ung livsstil* har även ett flertal studier gjorts bland särskoleelever. Resultat från dessa har presenterats i rapporterna Trygghed S, Elofsson S. **Skolerfarenheter och självskattad hälsa bland elever i särskolan**, Elofsson S, Blomdahl U. **Hälsa och livskvalitet hos ungdomar i särskolan**.

Tabell 1. *Antalet besvarade enkäter efter skolestadium, kommun och undersökningsår.*

Kommun, undersökningsår	Mellanstadiet	Högstadiet	Gymnasiet
Askersund, 2019		291	
Falkenberg, 2016/17			445
Heby, 2019		316	
Helsingborg 2015	1491	952	798
Helsingborg 2018	1257	1450	879
Jönköping 2003		1 112	681
Jönköping 2006		1 254	959
Jönköping 2009	730	1 175	1 061
Jönköping 2012	713	1 117	909
Jönköping 2015	856	1 210	1128
Jönköping 2018	846	1219	1150
Haninge 2004	639	585	449
Haninge 2008		671	765
Haninge 2012	647	515	444
Haninge 2016/17		707	641
Heby, 2019		316	
Huddinge 2009	913	778	769
Huddinge 2015	858	1 517	1263
Kalmar, 2013		999	
Knivsta, 2019		620	
Lidingö, 2003		492	
Lidingö, 2007		578	476
Lidingö, 2011		549	553
Lidingö, 2015		598	438
Lidingö, 2019		560	486
Linköping, 2009	1125	1452	684
Linköping, 2013		1141	1419
Malmö 2015		2189	
Malmö, 2019	2659	2319	
Stockholm 2004	3648	3511	1536
Stockholm 2013	1897	2088	1464
Sävsjö, 2018	137	131	
Täby 2013/14	678		
Täby 2019/20	736	774	1080
Vallentuna, 2015		507	200
Vallentuna, 2019		572	
Värmdö, 2015		550	
Värmdö, 2018		527	
Summa	19830	35342	20677

Sammanlagt har 75 849 elever besvarat enkäterna. Svarsfrekvensen överstiger i samtliga fall 70 % och är i det samlade materialet 80 %. I de flesta fall är svarsfrekvensen högst i

mellanstadiet och lägst i gymnasiet. Bortfallet innefattar elever som inte var närvarande vid den lektion då undersökningen genomfördes¹².

Undersökningsgrupp för analyser av socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund

Vid den mer fördjupade analysen av samband med socioekonomisk respektive svensk/utländsk samt den familjens betydelse för önskan att delta och deltagandet bland de som vill har ett urval av studier gjorts. Grunden för detta val har varit att det skall handla om undersökningar som genomförts under den senaste tiden och att de skall vara så omfattande att de ger resultat med tillfredsställande säkerhet. En strävan har också varit att få med kommuner med olika social struktur. Resultat presenteras separat för respektive undersökning för att få en bild av om sambanden varierar eller om de mer systematiskt är likartade. Redovisning görs också uppdelat efter kön för att ge en bild av eventuell intersektionalitet. Detta urval omfattar studier från Haninge (mellanstadiet år 2012, de båda övriga stadierna 2016/17), Helsingborg (2018), Huddinge (2015), Jönköping (2018), Malmö högstadium (2015) samt Stockholm (2014). För att ge en bild av hur den sociala strukturen ser ut i de olika kommunerna redovisas i tabell 2 uppgifter kring socioekonomisk bakgrund – medelvärde samt andel som kommer från grupperna 1, 2, 4 och 5 - samt svensk/utländsk bakgrund – andel som är andra respektive första generationens invandrare.

Tabell 2. Social struktur i olika kommuner. *Fördelning av socioekonomisk bakgrund – medelvärde samt andel från grupperna 1, 2, 4, 5 – samt andel andra respektive första generationens invandrare efter skolestadium och kommun.*

Kommun, år	Socioekonomisk bakgrund					Utländsk bakgrund		
	m	Grupp 1 (%)	Grupp 2 (%)	Grupp 4 (%)	Grupp 5 (%)	Andra gen. inv.	Första gen. inv.	Andra eller första gen. inv
<i>Mellanstadiet</i>								
Huddinge, 2015	2,57	8	41	8	3	19	9	28
Jönköping, 2018	2,62	7	38	10	2	13	5	18
Haninge, 2012	2,62	9	39	11	4	14	10	24
Stockholm, 2013	2,77	5	35	13	4	23	8	31
Helsingborg, 2018	3,05	3	19	20	5	17	12	29
Malmö, 2019	3,02	1	26	19	6	28	17	45
<i>Högstadiet</i>								
Huddinge, 2015	2,55	10	41	9	3	18	11	29
Jönköping, 2018	2,60	8	39	9	2	11	9	20
Haninge, 2016/17	2,68	8	36	11	5	14	12	26
Stockholm, 2013/14	2,86	6	33	15	8	23	12	35
Helsingborg, 2018	3,04	3	17	18	5	14	14	27
Malmö, 2015	3,15	2	21	23	8	31	20	51
Malmö, 2019	3,10	2	23	21	8	28	20	47
<i>Gymnasiet</i>								
Huddinge, 2015	2,77	6	36,	15	6	23	15	37
Jönköping, 2018	2,74	5	33	13	2	14	9	23
Haninge, 2016/17	2,69	8	36	13	5	12	14	27
Stockholm, 2013/14	2,67	9	36	7	7	16	9	26
Helsingborg, 2018	3,11	2	16	21	6	13	15	28

¹² I några enstaka fall handlar det dock om elever som vi vid kontroll av enkäten funnit att de inte besvarat denna seriös, men det gäller här endast enstaka fall.

Den genomsnittligt högsta socioekonomiska bakgrunden finner vi oberoende av skolstadium i Haninge, Jönköping och Huddinge¹³. I högstadiet är den något lägre i Stockholm än i dessa tre kommuner, bland gymnasieeleverna ligger den på samma nivå. Helsingborg skiljer tydligt ut sig med en genomsnittligt lägre socioekonomisk bakgrund. Malmö – där vi endast har data för högstadiet har den klart lägsta socioekonomiska bakgrunden i genomsnitt.

Ser vi till andelen barn-/ungdomar med utländsk bakgrund skiljer Malmö ut sig mycket markant, mer än hälften av högstadieeleverna har en sådan bakgrund. Efter Malmö kommer Stockholm om man ser till mellan- och högstadiet, däremot skiljer Stockholm knappast ut sig i gymnasiet. Lägst andel barn/ungdomar med utländsk bakgrund finns i Jönköping där dessa omfattar ungefär en femtedel av de svarande.

Vill vara med i idrottsförening

Barnen/ungdomarna har i frågan *Hur många gånger i veckan skulle du VILJA göra följande på fritiden?* fått ange hur många gånger de skulle vilja ägna sig åt/delta i en rad fritidsaktiviteter med svarsalternativen ingen gång, 1 gång, 2 gånger, 3 gånger, 4-5 gånger samt 6 ggr eller mer. Att vara med i idrottsförening ingår här som ett alternativ bland en lång rad fritidsaktiviteter. Då antalet aktiviteter är stort har vi bedömt att avsaknad av svar för en viss aktivitet står för att man inte är intresserad.

Medlemskap i idrottsförening

Att mäta och följa upp barns och ungdomars deltagande i föreningsaktiviteter är problematiskt. Vad som är en föreningsaktivitet eller ej är inte alltid självklart för de svarande. Det är få forskare eller utredare som har diskuterat svårigheten med att i en enkät få korrekta svar på om ungdomar är med i en idrottsförening eller inte. Denna problematik är något de flesta forskare inte ens uppmärksammat eller diskuterat. Två undantag från detta har vi funnit. Per Nilsson har formulerat att han låter ungdomar själv avgöra vad som är en idrottsförening och SCB har i sina studier på 1980-talet och 1990-talet påtalat att de mäter föreningsliknande verksamhet (se nedan)¹⁴. I bägge fallen handlar det alltså om en omdefinition av vad som menas med att vara med i en idrottsförening.

Det måste också noteras att forskare och utredare många gånger använder alternativa begrepp som organiserad idrott, idrott, idrottens, idrottsvanor, idrottande, fysiskt aktiva, utöva idrott och idrottsutövare när de presenterar resultat i samband med diskussioner kopplat till RF-idrotten. Det är ganska ofta oklart vad som menas med dessa begrepp allmänt och när de ska ses som synonyma begrepp till RF-idrotten. Även Centrum för idrottsforskning (CIF) glider mellan begreppen idrottsvanor och medlemskap i en idrottsförening.

För att komma ifrån den ovan diskuterade problematiken har *Ung livsstil* sedan 1984 använt följande metod för att följa upp föreningsdriven verksamhet och/eller aktiviteter. Frågan som ställts till barn och unga lyder:

¹³ I Täby, Lidingö och Nacka är den socioekonomiska bakgrunden mycket hög. Se Blomdahl m fl, **Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet**, 2017.

¹⁴ Även Britta Thedin Jakobsson diskuterar i samband med sin kvalitativa delstudie om vilka som stannar kvar i RF-idrotten hur hon har försökt skilja RF-idrotten från t.ex. deltagande i SATS, Se Thedin Jakobsson, **Vilka stannar kvar och varför?** sid. 61.

Är du medlem i någon/några idrottsföreningar/klubbar, kulturföreningar, organisationer, scouter eller något religiöst samfund?

(Om du är osäker om det är en förening du är med i när du utför din aktivitet så skriv ändå upp den här)

Nej Ja

Om ja, vilken/vilka föreningar/klubbar eller kyrkor är du med i, vad sysslar ni med för aktiviteter?

Med förening avses här en demokratiskt uppbyggd organisation. Exempel på en sådan organisation är en fotbollsförening eller en bordtennisförening. Oftast är denna lokala idrottsförening ansluten till ett förbund t.ex. svenska fotbollsförbundet eller svenska bordtennisförbundet. Det är alltså de idrottsföreningar som kan få eller får ekonomiskt stöd från det offentliga som vi undersöker¹⁵.

I varje enkät har barnens och ungdomarnas svar granskats av forskningsgruppen Ung livsstil och anställda medarbetare på fritidsförvaltningar eller motsvarande. En allmän tendens är att ungdomar i alla skolstadiet, men framför allt i gymnasiet, i allt högre grad sedan 1984 inte vet vad som är en idrottsförening eller förening. Barn och ungdomar upplever i allt högre grad att kommersiella gym är idrottsföreningar liksom att dansinstitutets och studieförbundens danskurser m.m. är föreningar. Många barn och ungdomar tror också att kulturskolan är en förening. Forskningsgruppen och de anställda vid kultur- och fritidsförvaltningarna har granskat samtliga enkäter utifrån ovan nämnda definition av förening som kan kopplas till bidragsgivande myndigheters och kommuners definition. De svar som inte faller inom denna ram har därmed inte räknats som medlemskap i förening. Det är framför allt eleverna i storstäderna som i allt mindre grad vet vad som är en förening. Det är också rimligt att anta att även vissa föräldrar inte kan skilja på förening och t.ex. studieförbundets dansverksamhet.

Läsaren ska alltså observera att vi och flertalet andra forskare/utredare hanterar begreppet förening på skilda sätt¹⁶. Övriga forskare låter barn och ungdomar själva bestämma vad som är en förening. Det innebär att de redovisar en högre andel ungdomar i förening än vad vi gör och som är relevant om vi önskar undersöka just idrottsförening. Bland gymnasieelever i Stockholmsområdet kan skillnaden vara så stor som omkring 15 procentenheter.

En fråga är om andelen medlemmar i förening kan ha underskattats därför att barn/ungdomar inte vet att de är med i en förening då de sysslar med föreningsaktiviteter. För att säkerställa att detta inte skett har samtliga enkäter granskats utifrån den öppna frågan ” Vilka är dina viktigaste intressen på fritiden?” för att se om den svarande uppgett något som kan vara förening trots att de inte angett att de är med i någon förening i föreningsfrågan. Därmed, om de i frågan om viktigaste fritidsintresse har skrivit t.ex. ”fotboll i min klubb”, har vi ändrat deras ”nej” i föreningsfrågan till ”ja”. Detta har dock skett i mindre än 100 fall i studierna under perioden 2008-2019. Det problematiska är motsatsen, d.v.s. att man uppger att man är med i förening, trots att det inte är en förening.

¹⁵ Övrigt föreningsliv behandlas på likartat sätt. Se Blomdahl/Elofsson/Åkesson/Lengheden, **Segrar föreningslivet?**

¹⁶ För en närmare diskussion se Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar för lite och vilka är dom?** sid. 125-126.

Familjesituation

Uppgifter om elevernas familjesituation har hämtats från frågan *Vilka vuxna bor du med hemma?* med svarsalternativen: mamma och pappa (alternativt båda föräldrar), ibland mamma och ibland pappa, bara mamma, bara pappa, mamma och en vuxen till, pappa och en vuxen till, någon annan vuxen samt på gymnasiet bor ensam. I alla undersökningar utom i mellanstadiet i Stockholm har eleverna även fått besvara en fråga kring vilka vuxna man har förtroende för genom att kryssa för ett antal på förhand givna alternativ. Bland dessa alternativ ingår även egen förälder/föräldrar alternativt mamma respektive pappa (i Malmöundersökningen). I detta senare fall kan vi alltså ange hur många av föräldrarna man har förtroende för. Avsaknaden av markering att man har förtroende tolkas som en indikation på att man har sämre (eventuell ingen) kontakt med föräldrar.

Mått på socioekonomisk bakgrund

Socioekonomisk bakgrund kan mätas på flera sätt, t.ex. socialgrupp, socioekonomisk grupp, utbildning, inkomst och tillgång till kontantmarginal¹⁷. När barn och ungdomar själva ska svara på vilket yrke (grunden för socialgrupp och SCB:s socioekonomiska grupper) eller vilken utbildning föräldrarna har blir de interna bortfallen, enligt våra tidigare studier, stora eller mycket stora. Barn och ungdomar kan generellt inte heller svara tillförlitligt på vilken inkomst föräldrarna har eller om familjen har tillgång till en kontantmarginal.

Ung livsstil har sedan 1984 valt att mäta socioekonomisk bakgrund med hjälp av ett antal frågor kring boendeform och tillgång till fritidskapitalvaror. Utifrån tillgången till dessa materiella resurser har vi bildat fem grupper. Det interna bortfallet blir i detta fall mycket litet¹⁸. De fem grupperna är:

Grupp 1: Bor i villa/radhus och har tillgång till bil+ båt+ sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 2: Bor i villa/radhus/insatslägenhet/bostadsrättslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 3: Övriga t ex bor i hyreslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 4: Bor i hyreslägenhet och har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 5: Bor i hyreslägenhet. Har **inte** tillgång till sommarstuga/fritidshus/hus utomlands, bil eller båt

De fem grupperna benämns i rapporten **socioekonomiska grupper**. Vi väljer också av läsbarhetsskäl att i fallande ordning kalla de fem grupperna: **stora resurser** (socioekonomisk grupp 1), **ganska stora resurser** (socioekonomisk grupp 2), **medelstora resurser** (socioekonomisk grupp 3), **ganska små resurser** (socioekonomisk grupp 4) och **små resurser** (socioekonomisk grupp 5).

Detta mått har använts i flera andra svenska studier (Blomdahl/Elofsson, 1990, Nilsson, 1998, Blomdahl/Elofsson, 2007, Larsson, 2008). Även i internationella studier används likartade

¹⁷ Socialgrupp har använts av låginkomstutredningen. Se t.ex. Agneta Lundahl, **Fritid och rekreation**. Socioekonomiska grupper, utbildning och tillgång till kontantmarginal används av SCB. Se t.ex. SCB, **Fritid 1976-2002**.

¹⁸ I mellanstadiet är det interna bortfallet 1,9%, i högstadiet 0,6% och i gymnasiet 0,9%. Det är alltså få ungdomar som inte svarat på frågorna om boendeform och tillgång till de materiella fritidsresurserna.

indikatorer på socioekonomisk bakgrund. I WHO:s hälsoenkät definieras de ungas socioekonomiska status utifrån svar på frågor om familjens ekonomi, bilinnehav, semestervanor, datoräggande och om de unga har eget rum¹⁹. Under senare år har det utvecklats en skala FAS (Family Affluence Scale) som använts i en rad internationella studier och speciellt inom Health Behavior in School-Aged Children (HBSC). Denna skala har många likheter med det mått på socioekonomisk bakgrund som använts i studierna inom Ung livsstil.

Alla dessa mått kan kopplas till Webers definition av social klass, vilket i sin tur kopplas till begreppet livschanser²⁰. Med ett likartat mått finner sociologen Mikael Tåhlin en tydlig koppling mellan ekonomiska resurser och flertalet fritids- och kulturaktiviteter även efter kontroll för ålder och socialgrupp²¹. Tåhlin har också i senare rapporter visat att individens ekonomiska resurser har en direkt inverkan på individens fritids- och hälsosituation²². Antagandet är i enlighet med Tåhlins hypotes att familjernas kontrollvidd - mängden av möjliga handlingar - ökar kontinuerligt från ekonomisk grupp 5 till ekonomisk grupp 1²³.

Mått på svensk och utländsk bakgrund

En rad studier har visat att utländsk bakgrund i förhållande till svensk bakgrund har samband med deltagande i en idrottsförening²⁴.

Som grund för beskrivningen av svensk respektive utländsk bakgrund används uppgifter huruvida ungdomarna själva och deras föräldrar är födda i Sverige eller ej²⁵. Frågorna har följande formulering:

Är du, din pappa, din mamma född i Sverige²⁶? (Nej/Ja)

Utifrån antagandet att graden av utländsk bakgrund har betydelse för deras deltagande i förening och andra organiserade fritidsaktiviteter i Sverige har vi konstruerat följande fyra grupper²⁷:

Grupp 1. Denna grupp innefattar barn och ungdomar som själva liksom sina föräldrar är födda i

Sverige. Denna grupp benämns i texten som ungdomar med **svensk bakgrund**.

Grupp 2. Denna kategori består av följande tre grupper:

- * Föräldrarna födda i Sverige. Barnet fött utomlands
- * En av föräldrarna född i Sverige. Barnet fött i Sverige
- * En av föräldrarna född i Sverige. Barnet fött utomlands

Denna grupp benämns i texten som ungdomar med **ganska stark svensk**

¹⁹ Currie C, Molcho M, Boyee W, Holstein B, Torsheim T, Richter M. **Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale**, 2008, Social Science & Medicine 66 (2008).

²⁰ Weber, M, **Ekonomi och samhälle**.

²¹ Tåhlin, M, **Fritiden i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor**.

²² Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**.

²³ Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**, sid. 47.

²⁴ Blomdahl m.fl., **Hur många idrottar/motionerar för lite och vilka är dom?** Elofsson m.fl., **Ungas livsstil i låg- och högstatusområden**, Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik! – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner**.

²⁵ En utförligare beskrivning finns i Blomdahl/Elofsson, **Hur många idrottar/motionerar för lite och vilka är dom?**, sid. 33-34. I den här skriften används också begreppen första och andra generationens invandrare.

²⁶ Vi frågar var för sig om barnet själv, pappa respektive mamma är född i Sverige eller utomlands.

²⁷ För en närmare diskussion om antagandet se Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom?** sid. 33-34.

bakgrund.

Grupp 3. Båda föräldrarna är födda utomlands. Barnet är fött i Sverige. Denna grupp benämns **andra generationens invandrare**.

Grupp 4. Båda föräldrarna är födda utomlands. Barnet är fött utomlands. Denna grupp benämns **första generationens invandrare**.

Jämställdhet och jämlikhet - kön och intersektionalitet

Kön har i tidigare studier visat sig ha ett starkt samband med deltagande i en rad olika fritidsaktiviteter, t.ex. med i idrottsförening²⁸. Studier har också visat att tjejers deltagande i föreningsidrotten i förhållande till killars kan variera mycket i olika socioekonomiska grupper och mellan grupper med svensk respektive utländsk bakgrund²⁹.

Vi har sedan våra studier 1984 alltid kombinerat och analyserat samband med socioekonomisk bakgrund liksom svensk respektive utländsk bakgrund separerat efter kön. Det intersektionella perspektivet där kön studeras i relation till socioekonomisk bakgrund och utländsk bakgrund kommer att vara en viktig utgångspunkt även i den här studien.

Statistiska metoder

Presentationen och analysen av resultaten utgår från andelen som uppger att de önskar delta i idrottsförening minst en gång per vecka. Eftersom frågan innehåller en lång rad aktiviteter har frånvaro av svar tolkats som att man inte önskar delta. Som mått på möjlighet till deltagande används andel som är med i idrottsförening bland dem som angett att de önskar delta. Presentationen av resultaten inleds med att jämföra önskan och deltagande bland de som vill mellan killar och tjejer uppdelat efter stadium och kommun för att få en bild av könsskillnader både allmänt och uppdelat efter ålder. Skillnader mellan kön testas med Fisher's exakta test.

Vid den mer fördjupade analysen av samband med socioekonomisk respektive svensk/utländsk samt den övrigasociala bakgrundens betydelse för önskan och deltagande för de som vill har ett urval av studier gjorts. Grunden för detta val har varit att det skall handla om undersökningar som genomförts under den senaste tiden och att de skall vara så omfattande att de ger resultat med tillfredsställande säkerhet. En strävan har också varit att få med kommuner med olika social struktur. Resultat presenteras separat för respektive undersökning för att få en bild av om sambanden varierar eller om de mer systematiskt är likartade. Redovisning görs också uppdelat efter kön för att ge en bild av eventuell intersektionalitet. Samband med socioekonomiska respektive svensk/utländsk bakgrund testas med χ^2 -test.

För att få en bild av ojämlikheten kopplad till socioekonomisk bakgrund har andelen som önskar delta i idrottsförening respektive andelen deltagare bland de som önskar delta i grupperna 1, 2, 4 och 5 ställts i relation till andelen i grupp 3. Om denna siffra överstiger ett (>1) innebär detta att ungdomar i denna grupp är överrepresenterade, är den mindre än ett (<1) är gruppen underrepresenterad. Om vi ser till dessa siffror över tid framträder en bild av om över- respektive underrepresentationen har förändrats över tid. Med detta mått kan vi också få en bild av hur stor ojämlikheten är totalt för varje undersökningsår genom att för varje år se på

²⁸ Se t.ex. Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik! – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner**.

²⁹ Se t.ex. Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottare för lite och vilka är dom?** samt Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden, **Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet**.

skillnaden mellan det relativa deltagandet i de två yttergrupperna (1 och 5). En jämförelse mellan könen ger här en bild av om ojämlikheten i det studerade perspektivet skiljer sig mellan killar och tjejer.

För att studera om ojämlikhet när det gäller svensk/utländsk bakgrund ställs uppgifterna bland andra och första generationens invandrare i relation till uppgifterna för de som har svensk bakgrund. Dessa relativa värden anger i vilken utsträckning barn/ungdomar är underrepresenterade (värden < 1) alternativt överrepresenterade (värden > 1).

För att få en mer fördjupad bild av hur olika bakgrundsvariabler påverkar önskan och deltagande hos de som vill i föreningsidrotten analyseras materialet med hjälp av binär logistisk regressionsanalys³⁰. Resultaten från dessa analyser ger en bild av den direkta inverkan från de olika bakgrundsvariablerna efter kontroll för de övriga. Vid sidan av socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund tas även familjesituation (familjekonstellation och mått på relation till föräldrar) med i modellen.

³⁰ Binär logistisk regressionsanalys motsvarar vanlig linjär regressionsanalys och används i de fall då utfallsvariabeln endast antar två olika värden (t ex ja/nej). Denna analys bedöms ge mer säkra resultat speciellt i de fall då svarsfördelningen inte är symmetrisk (d v s skiljer sig mer markant från 50/50).

Hur många vill delta i idrottsförening?

Låt oss börja med att se på hur stort intresset är för att delta i idrottsförening. I tabell 3 presenteras andelen barn/ungdomar som uppgett att de vill delta i idrottsförening minst en gång per vecka utifrån de undersökningar som genomförts efter 2012 inom projektet *Ung livsstil*.

För det första kan vi notera att intresset för att vara med i idrottsförening i genomsnitt ligger högt. I mellanstadiet är det cirka 70 procent, i högstadiet cirka 60 procent och i gymnasiet kring hälften som vill delta. Bakom dessa genomsnitt döljer sig dock betydande skillnader. Intresset för att delta är ovanligt lågt i Helsingborg. I mellanstadiet är här endast något över hälften intresserade i mellanstadiet, i högstadiet endast knappt 45 procent och i gymnasiet något mindre än 30 procent. Intresset är också lågt i Haninge, och Vallentuna (högstadium och gymnasium). Mot detta skall ställas ett stort intresse för att delta i Stockholm, Jönköping mellanstadium och gymnasium samt i Malmö högstadium.

Jämför vi med hur intresset för att delta ser ut när det gäller andra centrala fritidsaktiviteter som får finansiellt offentligt stöd kommer idrottsförening (genomsnittligt sett) högst med ett enda undantag³¹. I mellanstadiet är intresset lika högt när det gäller att besöka simhall. I övrigt gäller att intresset för att delta i idrottsförening genomsnittligt sett ligger klart högre än när det gäller övriga verksamheter – kulturskola, fritidsgård, bibliotek och simhall. Detaljerad uppgifter redovisas i tabell B.2 i bilagan

Skillnader mellan killar och tjejer.

Vi börjar med att undersöka i vilken utsträckning det finns skillnader mellan killar och tjejer. I tabell 3 redovisas resultat från de aktuella undersökningarna i de olika kommunerna. För att få en mer detaljerad bild av könsskillnaderna studeras kvoten mellan andelen tjejer som är intresserade och andelen killar som är det. För att få en mer övergripande bild av resultaten studeras median, minimi- och maximivärden separat för de tre stadierna.

³¹ Andelen barn/ungdomar som i genomsnitt är intresserade av att delta i de olika verksamheterna presenteras i tabell B.1 i bilagan.

Tabell 3. Vill delta i idrottsförening. Andel (%) samt tjejer i relation till killar efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.

Kommun	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
	K	Tj	Tj/K	K	Tj	Tj/K	K	Tj	TJ/K
Askersund, 2019				48	64	1,33			
Falkenberg, 2016							63	51	
Haninge, 2016/17	72	69	0,95	53	52	0,98	46	40	0,88
Heby, 2019				58	68	1,18			
Helsingborg, 2018	62	65	1,06	45	44	0,96	30	29	0,99
Huddinge, 2015	73	70	0,96	56	53	0,95	49	45	0,92
Jönköping, 2018	83	84	1,02	62	65	1,05	59	50	0,84
Kalmar, 2013				63	59	0,93			
Knivsta, 2019				60	66	1,04			
Lidingö, 2019				75	69	0,92	59	42	0,72
Linköping, 2009	75	71	0,95						
Linköping, 2013				69	69	1,00	51	55	1,09
Malmö, 2019	55	57	1,05	50	48	0,95			
Stockholm, 2014	79	72	0,91	76	70	0,92	57	49	0,85
Täby, 2018	84	83	0,99	70	72	1,03	53	48	0,90
Vallentuna, 2015							23	21	0,88
Vallentuna, 2019				64	63	0,98			
Värmdö, 2018				66	63	0,96			
Sävsjö, 2018	81	64	0,80	72	62	0,86			
<i>Median</i>	75	70	0,96	63	63	0,97	52	47	0,88
<i>Minimum</i>	55	57	0,80	45	44	0,86	23	21	0,72
<i>Maximum</i>	84	84	1,06	76	72	1,33	63	55	1,09

I de flesta fall är könsskillnaderna relativt begränsade. Ser vi till de genomsnittliga värdena (median) är intresset för att vara med i idrottsförening nästan lika högt bland tjejer som bland killar men i gymnasiet är killar något mer intresserade. Men vi skall notera att det på samtliga stadier finns kommuner där tjejer är något mer intresserade än killar. Sammantaget torde olikheter i intresse spela en mycket marginell roll för att förklara könsskillnaderna.

I ett antal fall är det möjligt att följa utvecklingen över tid. I tabell 4 tittar vi lite närmare på om det skett förändringar under perioden 2003 och framåt. Detaljerade uppgifter presenteras i tabell B.2 i bilagan.

Tabell 4. Vill delta i idrottsförening. Andel (%) samt χ^2 -test av könsskillnader efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.

Kommun	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
	K	Tj	Tj/K	K	Tj	Tj/K	K	Tj	Tj/K
Haninge, 2004	80	81	1,01	74	79	1,06	65	53	0,81
Haninge, 2008	69	58	0,83	66	60	0,91	40	47	1,18
Haninge, 2012	72	69	0,95	52	57	1,10	46	40	0,88
Haninge, 2016				53	52	0,98	46	40	0,88
Helsingborg, 2015	73	75	1,04	63	65	1,03	56	53	0,95
Helsingborg, 2018	62	65	1,06	45	44	0,96	30	29	0,99
Huddinge, 2009	72	62	0,86	55	54	0,98	52	38	0,73
Huddinge, 2016	73	70	0,96	56	53	0,95	49	45	0,92
Jönköping, 2003				73	79	1,07	71	75	1,05
Jönköping, 2006				74	77	1,04	58	57	0,98
Jönköping, 2009	84	83	0,99	69	70	1,01	52	57	1,10
Jönköping, 2012	84	80	0,95	64	60	0,93	51	43	0,84
Jönköping, 2015	84	80	0,95	53	56	1,05	52	46	0,88
Jönköping, 2018	83	84	1,02	62	65	1,05	59	50	0,84
Lidingö, 2003				83	75	0,91			
Lidingö, 2007				71	69	0,98	60	59	0,98
Lidingö, 2011				62	57	0,93	60	43	0,72
Lidingö, 2015				59	70	1,18	51	46	0,90
Lidingö, 2019				75	48	0,64	59	42	0,72
Linköping, 2010	75	71	0,95	69	70	1,01	54	61	1,12
Linköping, 2013				69	69	1,00	51	55	1,09
Malmö, 2015				77	64	0,83			
Malmö, 2019	55	57	1,05	50	48	0,95			
Stockholm, 2004	79	76	0,95	76	77	1,00	65	53	0,82
Stockholm, 2013	79	72	0,91	76	70	0,92	57	49	0,85
Täby, 2013	64	63	0,99	64	59	0,91	51	43	0,83
Täby, 2018	84	83	0,99	70	72	1,03	53	48	0,90
Vallentuna, 2015				47	44	0,94	23	21	0,88
Vallentuna, 2019				64	63	0,98			
Värmdö, 2015				61	59	0,96			
Värmdö, 2018				66	63	0,96			

Ser vi till förändringar över tid i olika kommuner tycks intresset för att delta i idrottsförening främst ha minskat. Detta gäller i ungefär hälften av fallen. I övrigt handlar det om att intresset varit relativt oförändrat, endast i två fall tycks det ha ökat (Täby mellan- och högstadium). Sammantaget pekar alltså resultaten mot att intresset för att vara med i idrottsförening har minskat över tid eller som bäst inte förändrats.

Socioekonomisk bakgrund.

En viktig fråga är hur det ser ut med jämlikheten när det gäller intresset för att delta i idrottsförening. För att få en bild av detta har vi studerat sambanden mellan intresse av att delta och socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund i de senare genomförda studierna. I samtliga fall görs analyserna separat för killar och tjejer.

Vi börjar med att studera kopplingen till socioekonomisk bakgrund. I tidigare studier har vi konstaterat att deltagandet i idrottsförening är klart ojämlikt om man ser till socioekonomisk bakgrund³². Ser vi till samtliga elever (oberoende av om de är intresserade eller ej) är

³² Blomdahl, U, Elofsson, S, Åkesson, M, Bergmark, K, Lengheden, L, **Ökar ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund när barn och ungdomar är med i flera idrotter?**, 2019.

deltagandet högre ju högre socioekonomisk bakgrund barnen/ungdomarna har. Skillnaderna är mer markerade bland tjejer än bland killar. Frågan är hur jämlikheten ser ut när det gäller intresse för att vara med i idrottsförening. Detaljerade uppgifter kring hur många som är intresserade av att vara med i idrottsförening presenteras i tabell B.3 i bilagan. Då antalet svarande i de två yttergrupperna i flera fall är alltför få för att ge säkra resultat koncentreras analysen till att se på skillnaderna mellan grupperna 2, 3 och 4. I tabell 5 nedan presenteras det relativa intresset inom socioekonomisk grupp 2 och 4 i relation till hur många som är intresserade i mellangruppen (grupp 3). Skillnaden mellan det relativa intresset i dessa båda grupper ger en bild av hur ojämlikheten ser ut när det gäller intresse för att delta. Detaljerade uppgifter kring andelen som är med i de olika grupperna presenteras i tabell B.3 i bilagan.

Tabell 5. Vill delta i idrottsförening minst en/gång per vecka. Andel (%) i socioekonomisk grupp 3, relativ andel grupp 2 och 4 (relativt grupp 3) samt differens mellan relativ andel grupp 2 – grupp 4 efter kön, socioekonomisk bakgrund och kommun/undersökningsår.

Kommun, år	Killar				Tjejer			
	2/3 andel	Gr 3 värde	4/3 andel	2-4	2/3 andel	Gr 3 värde	4/3 andel	2-4
<i>Mellanstadiet</i>								
Haninge, 2012	1,31	62	1,13	0,18	1,05	68	0,91	0,14
Helsingborg, 2018	1,06	55	0,88	0,18	1,12	61	0,78	0,34
Huddinge, 2014	1,08	71	0,95	0,13	1,25	63	0,95	0,30
Jönköping, 2018	1,10	80	0,98	0,12	1,09	83	0,91	0,18
Malmö, 2019	1,23	52	0,94	0,29	1,07	58	0,86	0,21
Stockholm, 2013	1,06	69	1,02	0,04	0,98	77	0,89	0,09
<i>Median</i>	<i>1,09</i>	<i>66</i>	<i>0,97</i>	<i>0,16</i>	<i>1,08</i>	<i>66</i>	<i>0,91</i>	<i>0,19</i>
<i>Min</i>	<i>1,06</i>	<i>52</i>	<i>0,88</i>	<i>0,04</i>	<i>0,98</i>	<i>58</i>	<i>0,78</i>	<i>0,09</i>
<i>Max</i>	<i>1,31</i>	<i>80</i>	<i>1,13</i>	<i>0,29</i>	<i>1,25</i>	<i>83</i>	<i>0,95</i>	<i>0,34</i>
<i>Högstadiet</i>								
Haninge, 2016	1,08	54	0,73	0,35	1,08	52	0,83	0,25
Helsingborg, 2018	0,93	47	0,93	0,00	1,12	61	0,78	0,34
Huddinge, 2014	1,14	52	1,08	0,06	1,05	53	1,08	-0,03
Jönköping, 2018	1,09	60	0,94	0,15	1,16	62	0,82	0,34
Malmö, 2019	1,12	52	0,80	0,32	1,18	48	0,88	0,30
Stockholm, 2013	1,00	75	1,09	-0,09	1,07	69	0,88	0,19
<i>Median</i>	<i>1,07</i>	<i>57</i>	<i>0,96</i>	<i>0,07</i>	<i>1,08</i>	<i>61</i>	<i>0,86</i>	<i>0,22</i>
<i>Min</i>	<i>0,93</i>	<i>47</i>	<i>0,73</i>	<i>-0,09</i>	<i>1,05</i>	<i>52</i>	<i>0,78</i>	<i>-0,03</i>
<i>Max</i>	<i>1,14</i>	<i>75</i>	<i>1,09</i>	<i>0,35</i>	<i>1,18</i>	<i>69</i>	<i>1,08</i>	<i>0,34</i>
<i>Gymnasiet</i>								
Haninge, 2016	0,94	52	0,88	0,06	1,39	42	0,99	0,41
Helsingborg, 2018	0,97	32	0,79	0,17	1,28	30	0,81	0,47
Huddinge, 2014	1,14	47	0,87	0,28	1,24	40	0,96	0,28
Jönköping, 2018	0,98	60	1,02	-0,04	1,15	48	0,81	0,34
Stockholm, 2013	0,96	59	0,93	0,03	1,04	46	1,02	0,01
<i>Median</i>	<i>1,09</i>	<i>53</i>	<i>0,94</i>	<i>0,11</i>	<i>1,10</i>	<i>57</i>	<i>0,86</i>	<i>0,28</i>
<i>Min</i>	<i>0,93</i>	<i>47</i>	<i>0,73</i>	<i>-0,09</i>	<i>1,05</i>	<i>48</i>	<i>0,78</i>	<i>0,03</i>
<i>Max</i>	<i>1,14</i>	<i>60</i>	<i>1,02</i>	<i>0,28</i>	<i>1,39</i>	<i>48</i>	<i>1,02</i>	<i>0,47</i>

Allmänt visar resultaten att något fler bland de som har högre socioekonomisk bakgrund är intresserade av att vara med i idrottsförening än bland de som har lägre bakgrund. I många fall är skillnaderna dock relativt begränsade, speciellt gäller detta bland killar. Samtidigt kan vi notera att skillnaderna är något större bland tjejer och att könsskillnaden ökar med åldern. Bakom dessa ökade skillnader döljer sig främst ett högre intresse bland tjejer som har högre socioekonomisk bakgrund än bland övriga. Sammantaget tycks alltså socioekonomisk bakgrund ha en viss men begränsad inverkan bland killar. I mellanstadiet är denna påverkan även relativt begränsad bland tjejer men med ökad ålder blir dess påverkan högre.

Svensk/utländsk bakgrund.

En annan fråga kring jämlikhet handlar om skillnader mellan de som har svensk respektive utländsk bakgrund. I tabell 6 nedan presenteras intresset bland de som har utländsk bakgrund (andra eller första generationens invandrare) i relation till intresset bland de som har svensk bakgrund. För de senare anges andelen som är intresserade dividerat med andelen intresserad bland de som har svensk bakgrund. Andelen intresserade i olika grupper presenteras i tabell B.4 i bilagan. För att belysa hur tabellen skall läsas kan vi se till Haninge, 2012 i mellanstadiet. Resultaten visar här att önskan att delta i idrottsförening är nästan lika hög bland andra generationens invandrarkillar som bland de som har svensk bakgrund (kvoten=0,98). Däremot är andelen 19 procent lägre bland första generationens killar på mellanstadiet (kvoten=0.81). Bland tjejerna gäller att intresset bland de som tillhör andra generationen något lägre (kvot=0.90) medan första generationen inte skiljer sig från de som har svensk bakgrund (kvot=1.00). I de tre sista kolumnerna ser vi till könsskillnader (killar mot tjejer) inom de olika grupperna. Bland de som har svensk bakgrund är intresset något lägre bland killar (kvot=0.94)- Bland andra generationen går könsskillnaden i samma riktning och är något större (kvot=0.86) medan det bland första generationens invandrare gäller att killarna är något mer intresserar än tjejerna (kvot=1.15).

Tabell 6. Vill delta i idrottsförening minst en/gång per vecka. Andel (%) bland de som har svensk bakgrund samt relativ andel bland andra och första generationens invandrare i relation till de som har svensk bakgrund efter kön, svensk/utländsk bakgrund och kommun/år.

Kommun, år	Killar			Tjejer			K/TJ		
	Svensk	Andra gen	Första gen	Svensk	Andra gen	Första gen	Svensk	Andra gen	Första gen
<i>Mellanstadiet</i>									
Haninge, 2012	73	0,98	0,81	68	0,90	1,00	0,94	0,86	1,15
Helsingborg, 2018	57	0,87	0,59	65	0,80	0,54	1,16	1,07	1,05
Huddinge, 2014	72	1,02	1,04	77	0,80	0,58	1,07	0,84	0,59
Jönköping, 2018	83	0,90	0,97	86	0,87	0,79	1,03	1,00	0,84
Malmö, 2019	60	0,89	0,85	60	0,94	0,83	1,00	0,95	1,02
Stockholm, 2013	77	1,03	1,20	71	1,02	1,16	0,93	0,92	0,90
<i>Median</i>	73	0,94	0,91	70	0,89	0,81	1,02	0,94	0,96
<i>Min</i>	57	0,87	0,59	60	0,80	0,54	0,93	0,84	0,59
<i>Max</i>	83	1,03	1,20	86	1,02	1,16	1,16	1,07	1,15
<i>Högstadiet</i>									
Haninge, 2016	52	1,11	1,07	52	0,94	0,91	1,01	0,85	0,86
Helsingborg, 2018	48	0,88	0,86	50	0,68	0,47	1,04	0,81	0,57
Huddinge, 2014	58	0,85	0,90	57	0,96	1,00	0,99	1,13	1,10
Jönköping, 2018	58	1,35	1,33	69	0,62	0,81	1,20	0,56	0,73
Malmö, 2019	57	0,83	0,81	55	0,75	0,90	0,96	1,05	0,94
Stockholm, 2013	76	1,02	1,01	69	0,98	1,13	0,90	0,87	1,02
<i>Median</i>	58	0,95	0,96	55	0,85	0,91	1,00	0,86	0,90
<i>Min</i>	48	0,83	0,81	50	0,62	0,47	0,90	0,56	0,57
<i>Max</i>	76	1,35	1,33	69	0,98	1,13	1,20	1,13	1,10
<i>Gymnasiet</i>									
Haninge, 2016	46	1,03	1,24	50	0,93	1,00	1,08	0,97	0,87
Helsingborg, 2018	30	1,01	0,93	31	0,67	0,90	1,02	0,68	0,98
Huddinge, 2014	48	1,03	1,17	52	0,74	0,89	1,08	0,77	0,82
Jönköping, 2018	57	1,04	1,25	49	1,00	1,11	0,86	0,82	0,76
Stockholm, 2013	56	0,96	1,35	47	1,22	1,17	0,83	1,05	0,72
<i>Median</i>	48	1,03	1,24	49	0,93	1,00	1,02	0,82	0,82
<i>Min</i>	30	0,96	0,93	31	0,67	0,89	0,83	0,68	0,72
<i>Max</i>	57	1,04	1,35	52	1,22	1,17	1,08	1,05	0,98

Bland killarna är skillnaden mellan de som har utländsk bakgrund och de som har svensk mycket små. Killar med utländsk bakgrund är lika intresserade som de som har svensk bakgrund för att delta i idrottsförening, bland första generationens invandrarkillar är intresset t o m något högre. Bland tjejer gäller däremot allmänt att de som har utländsk bakgrund är något mindre intresserade än tjejer med svensk bakgrund utom i gymnasiet där det inte finns någon skillnad. Den största skillnaden finns på mellanstadiet där första generationens invandrartjejer är minst intresserade.

Resultaten ovan visar på att det finns en viss koppling mellan intresse för att delta i idrottsförening och både socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund även om sambanden i många fall är relativt begränsade. Ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund liksom de som har utländsk bakgrund är ibland något mindre intresserade av att delta. En intressant fråga är givetvis vilken av dessa båda faktorer som främst påverkar intresset eller om de påverkar var för sig i ungefär samma utsträckning. Socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund är kopplade till varandra, barn/ungdomar med utländsk bakgrund har i genomsnitt lägre socioekonomisk bakgrund än de som har svensk bakgrund.

För att undersöka detta gör vi multivariata analyser där vi studerar sambanden för varje faktor efter kontroll för inverkan från den andra. Dessa presenteras dock senare eftersom vi också är intresserade av att jämföra den inverkan de har på intresse och deltagande. Innan detta presenteras skall vi se lite närmare på hur deltagandet ser ut hos de som vill delta, d v s hur många av de intresserade som i realiteten deltar i idrottsförening.

Hur många av de intresserade deltar?

I detta avsnitt skall vi närmare studera hur stor andel av de som är intresserade som i verkligheten deltar. Vi börjar med att undersöka hur detta ser ut i de senast genomförda studierna. Som påpekats i avsnittet ”Statistiska metoder” tar vi här endast med kommuner där underlaget för analyserna av sambanden med socioekonomisk bakgrund är tillräckligt stort för att ge en tillfredsställande mått på situationen i de olika grupperna (i varje fall grupperna 2-4). I tabell 7 redovisas hur stor andel av de intresserade som deltar i idrottsförening uppdelat efter kön. För att studera jämställdheten redovisas även kvoten killar/tjejer. Ett värde över ett (1) innebär högre deltagande bland killar medan ett värde under ett innebär motsatsen. Värden kring ett (1) innebär att deltagandet är relativt jämställt.

Kön

Som en utgångspunkt kan det vara viktigt att komma ihåg hur det ser ut med jämställdheten när det gäller intresse av att delta i idrottsförening. I de flesta fall är könsskillnaderna relativt begränsade, intresset för att vara med i idrottsförening är nästan lika hög bland tjejer som bland killar men i gymnasiet är killar något mer intresserade.

Tabell 7. Deltagande i idrottsförening bland de intresserade. Andel (%) samt χ^2 -test av könsskillnader efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.

Kommun	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
	K	Tj	Tj/K	K	Tj	Tj/K	K	Tj	Tj/K
Askersund, 2019				70	62	1,13			
Falkenberg, 2015							72	61	0,85
Haninge, 2012	66	41	0,62						
Haninge, 2016/17				71	53	0,75	53	46	0,87
Heby, 2019				69	62	1,11			
Helsingborg, 2018	86	80	0,93	79	74	0,94	63	57	0,90
Huddinge, 2015	76	69	0,91	64	50	0,78	60	45	0,75
Jönköping, 2018	85	75	0,88	79	64	0,81	66	55	0,83
Kalmar, 2013				78	69	0,88			
Knivsta, 2019				58	49	1,18			
Lidingö, 2019				84	71	0,85	70	54	0,77
Linköping, 2010	82	76	0,93						
Linköping, 2013				63	61	0,97	41	42	1,02
Malmö, 2019	75	68	0,91	75	60	0,80			
Stockholm, 2013	77	56	0,73	60	46	0,77	53	47	0,89
Täby, 2018	90	81	0,90	66	60	0,91	55	56	0,98
Vallentuna, 2015							50	38	0,76
Vallentuna, 2019				76	60	0,79			
Värmdö, 2018				77	68	0,89			
Sävsjö, 2018	85	74	0,87	83	81	0,98			
Median	84	74	0,89	75	62	0,89	58	51	0,85
Minimum	66	41	0,62	58	46	0,75	41	38	0,75
Maximum	90	81	0,93	84	81	1,18	72	61	1,02

Ser vi till det genomsnittliga (medianen) deltagandet i idrottsförening bland de intresserade, ligger detta kring 80 procent i mellanstadiet kring 65 procent i högstadiet och något över hälften i gymnasiet. Jämför vi med andra offentligt finansierade fritidsverksamheter – kulturskola, fritidsgård, bibliotek och simhall – ligger idrottsförening klart högre än de övriga (se tabell B.1 i bilagan). För kulturskolan som kommer närmast är det ungefär hälften av de intresserade i mellan- och högstadiet och knappt en tredjedel i gymnasiet som deltar. Tveklöst är deltagande i idrottsförening högt bland de intresserade även om de minskar med ökad ålder.

Det finns tydliga könsskillnader – för intresserade killar ligger deltagandet hela tiden högre än för tjejerna. Oberoende av ålder är detta ungefär 10 procent lägre bland tjejer. Denna skillnad ökar svagt med ökad ålder.

Bakom dessa genomsnitt döljer sig dock skillnader mellan olika kommuner. T ex är det i Haninge, 2012, endast 40 % av intresserade tjejer som deltar. I högstadiet finns det kommuner där deltagandet bland de intresserade endast ligger kring 50 procent och i gymnasiet finns det kommuner där detta ligger kring 40 procent. En intressant fråga är om det skett några förändringar över tid.

Liksom när det gäller intresse för att delta kan vi följa utvecklingen över tid i ett antal kommuner. I tabell 8 tittar vi lite närmare på om det skett förändringar under perioden 2003 och framåt. För förekomst av signifikanta samband se tabell B.5 i bilagan.

Tabell 8. Deltagande i idrottsförening bland de intresserade. Andel (%) samt χ^2 -test av könsskillnader efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.

Kommun	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
	K	Tj	Tj/K	K	Tj	Tj/K	K	Tj	Tj/K
Haninge, 2004	76	75	0,99	68	66	0,97	55	50	0,91
Haninge, 2008	68	69	1,01	60	69	1,15	83	52	0,63
Haninge, 2012	66	41	0,62	62	60	0,97	53	46	0,87
Haninge, 2016	66	55	0,83	71	53	0,75	53	46	0,87
Helsingborg, 2015	81	64	0,79	72	55	0,76	63	54	0,86
Helsingborg, 2018	86	80	0,93	79	74	0,94	63	57	0,90
Huddinge, 2009	81	66	0,81	68	60	0,88	61	49	0,80
Huddinge, 2016	76	69	0,91	64	50	0,78	60	45	0,75
Jönköping, 2003				73	67	0,92	60	52	0,87
Jönköping, 2006				73	65	0,89	57	55	0,96
Jönköping, 2009	73	63	0,86	65	58	0,89	58	51	0,88
Jönköping, 2012	76	68	0,89	73	60	0,82	53	47	0,89
Jönköping, 2015	88	78	0,89	79	68	0,86	71	61	0,86
Jönköping, 2018	85	75	0,88	79	64	0,81	66	55	0,83
Lidingö, 2003				75	67	0,89			
Lidingö, 2007				75	65	0,87	62	53	0,85
Lidingö, 2011				85	77	0,91	78	84	1,08
Lidingö, 2015				78	71	0,91	62	47	0,76
Lidingö, 2019				84	71	0,85	70	54	0,77
Linköping, 2010	82	76	0,93	68	63	0,93	53	50	0,94
Linköping, 2013				63	61	0,97	41	42	1,02
Malmö, 2015				74	51	0,69			
Malmö, 2019	75	68	0,91	75	60	0,80			
Stockholm, 2004	77	68	0,88	65	46	0,71	56	44	0,79
Stockholm, 2013	77	56	0,73	60	46	0,77	53	47	0,89
Täby, 2013	83	86	1,04	77	68	0,88	58	57	0,98
Täby, 2018	90	81	0,90	66	60	0,91	50	38	0,76
Vallentuna, 2015				79	59	0,75	50	38	0,76
Vallentuna, 2019				76	60	0,79			
Värmdö, 2015				71	68	0,96			
Värmdö, 2018				77	68	0,89			

Bilden är splittrad, i materialet finns både tecken på negativa och positiva förändringar liksom fall där förändringarna är små. Sammantaget är dock positiva förändringar minst vanliga, endast i en fjärdedel av fallen framträder sådana. Detta tyder på att det vanligaste är att deltagandet

bland de intresserade oftast har minskat eller i bästa fall inte förändrats över tid. Det tycks finnas en viss tendens till att tecknen på en positiv utveckling blir något mindre vanligare med ökad ålder, men skillnaderna är trots allt ganska begränsade. I hälften av fallen har könsskillnaderna ökat, i övriga fall ungefär lika vanligt att de är oförändrade eller att de minskat. Det tycks alltså knappast finnas något stöd för att könsskillnaderna mer systematiskt skulle ha avtagit över tid.

En slutsats man torde kunna dra är att det knappast finns indikationer på att idrottsföreningarna har blivit bättre på att fånga upp de intresserade och att behålla dessa i verksamheten.

Socioekonomisk bakgrund.

Hur ser det då ut med jämlikheten när det gäller deltagande i idrottsförening bland de intresserade? Vi börjar med att studera kopplingen till socioekonomisk bakgrund. Detaljerade uppgifter kring hur många som är med i idrottsförening av de som vill presenteras i tabell B.6 i bilagan. I tabell 9 nedan presenteras det relativa deltagandet inom socioekonomiska grupper 2 och 4 i relation till hur många som deltar i mellangruppen (grupp 3). Skillnaden mellan det relativa deltagandet i grupperna 2 och 4 ger en bild av hur ojämlikheten ser ut när det gäller hur många av de intresserade som deltar.

Tabell 9. *Intresserade som deltar i idrottsförening minst en/gång per vecka. Andel (%) i socioekonomisk grupp 3, relativ andel grupp 2 och 4 (relativt grupp 3) samt differens mellan relativ andel grupp 2 – grupp 4 efter kön, socioekonomisk bakgrund och kommun/år.*

Kommun, år	Killar				Tjejer			
	2/3 (%)	Gr 3 värde	4/3 %	2-4	2/3 (%)	Gr 3 värde	4/3 %	2-4
<i>Mellanstadiet</i>								
Haninge, 2012	0,99	67	0,79	0,19	1,21	62	0,98	0,23
Helsingborg, 2018	1,05	88	0,94	0,10	1,11	82	0,71	0,40
Huddinge, 2014	1,07	75	0,68	0,39	1,18	66	0,38	0,80
Jönköping, 2018	1,14	80	0,94	0,20	1,08	75	0,75	0,33
Malmö, 2019	1,11	77	0,73	0,33	0,86	58		
Stockholm, 2013	1,26	66	0,76	0,50	1,56	48	0,65	0,92
<i>Median</i>	1,07	75	0,79	0,20	1,18	66	0,71	0,40
<i>Min</i>	0,99	66	0,68	0,10	1,08	48	0,38	0,23
<i>Max</i>	1,26	88	0,94	0,50	1,56	82	0,98	0,92
<i>Högstadiet</i>								
Haninge, 2016	1,10	67	0,94	0,16	1,48	44	0,89	0,59
Helsingborg, 2018	1,09	80	0,85	0,24	1,11	82	0,71	0,40
Huddinge, 2014	1,25	60	0,75	0,50	1,39	44	0,41	0,98
Jönköping, 2018	1,09	78	0,79	0,29	1,39	54	0,83	0,56
Malmö, 2019	1,01	78	0,73	0,28	1,86	71	0,48	0,39
Stockholm, 2013	1,08	61	0,80	0,28	1,53	40	0,70	0,83
<i>Median</i>	1,09	73	0,80	0,28	1,44	49	0,71	0,58
<i>Min</i>	1,01	60	0,73	0,16	1,11	40	0,41	0,34
<i>Max</i>	1,25	80	0,94	0,50	1,86	82	0,89	0,98
<i>Gymnasiet</i>								
Haninge, 2016	1,31	51	0,98	0,33	1,29	55	0,56	0,73
Helsingborg, 2018	1,18	66	0,70	0,48	1,21	61	0,54	0,67
Huddinge, 2014	1,15	60	0,60	0,55	1,54	39	0,67	0,87
Jönköping, 2018	1,07	67	0,70	0,37	0,98	58	0,64	0,34
Stockholm, 2013	1,33	46	1,09	0,24	1,71	34	1,35	0,35
<i>Median</i>	1,18	60	0,70	0,37	1,29	55	0,64	0,67
<i>Min</i>	1,07	46	0,60	0,24	0,98	34	0,54	0,34
<i>Max</i>	1,33	67	1,09	0,55	1,71	61	1,35	0,87

Genomsnittresultaten (medianen) visar på att det finns mycket tydliga skillnader när det gäller deltagande bland de intresserade mellan de som har högre socioekonomisk bakgrund och de som har lägre. Dessa skillnader gäller oberoende av kön och ålder. Skillnaderna är större bland tjejer, socioekonomisk bakgrund får alltså större genomslag bland tjejer. Skillnaderna ökar med åldern, vilket pekar mot att socioekonomisk bakgrund får starkare genomslag med ökad ålder. I många fall dominerar underrepresentationen för grupp 4. Svårigheterna för barn/ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund att delta spelar alltså en central roll för de socioekonomiska skillnaderna. Bland högstadie- och gymnasietjejer får dock överrepresentationen bland de med högre socioekonomisk bakgrund ungefär lika stor betydelse.

Svensk/utländsk bakgrund.

När vi studerar kopplingen till svensk/utländsk bakgrund kan det vara av intresse att komma ihåg hur detta såg ut när det gällde intresse för att delta. Bland killarna är skillnaden mellan de som har utländsk bakgrund och de som har svensk mycket små. Bland tjejer gäller däremot allmänt att de som har utländsk bakgrund är något mindre intresserade än tjejer med svensk bakgrund utom i gymnasiet där det inte finns någon skillnad. Den största skillnaden finns på mellanstadiet där första generationens invandrartjejer är minst intresserade.

I tabell 10 nedan redovisas det relativa deltagandet bland de som har utländsk bakgrund (andra eller första generationens invandrare) i relation till hur många av de som vill som deltar i idrottsförening bland de som har svensk bakgrund. Andelen som deltar i idrottsförening av de som är intresserade i olika grupper presenteras i tabell B.7 i bilagan.

Tabell 10. *Intresserade som deltar i idrottsförening minst en/gång per vecka. Relativa deltagandet bland andra och första generationens invandrare i relation till deltagandet bland de som har svensk bakgrund kön och kommun/undersökningsår.*

Kommun, år	Killar			Tjejer			K/TJ		
	Svensk	Andra gen	Första gen	Svensk	Andra gen	Första gen	Svensk	Andra gen	Första gen
<i>Mellanstadiet</i>									
Haninge, 2012	74	0,81	0,42	65	0,63	0,35	0,88	0,68	0,74
Helsingborg, 2018	90	0,89	0,69	90	0,64	0,51	1,00	0,73	0,74
Huddinge, 2014	84	0,77	0,46	79	0,44	0,32	0,94	0,54	0,64
Jönköping, 2018	88	0,82	0,70	81	0,52	0,58	0,92	0,58	0,76
Malmö, 2019	85	0,76	0,68	79	0,67	0,42	1,08	1,24	1,77
Stockholm, 2013	82	0,90	0,71	69	0,55	0,41	0,84	0,51	0,48
Median	85	0,82	0,69	79	0,59	0,42	0,93	0,63	0,74
Min	74	0,76	0,42	65	0,44	0,32	0,84	0,51	0,48
Max	90	0,90	0,71	90	0,67	0,58	1,08	1,24	1,77
<i>Högstadiet</i>									
Haninge, 2016	81	0,77	0,56	81	0,90	0,64	1,00	1,18	1,16
Helsingborg, 2018	90	0,79	0,46	80	0,60	0,59	0,89	0,68	1,15
Huddinge, 2014	74	0,57	0,49	66	0,35	0,20	0,89	0,55	0,36
Jönköping, 2018	85	0,98	0,55	72	0,54	0,38	0,85	0,47	0,57
Malmö, 2019	83	0,87	0,63	76	0,59	0,53	1,10	1,60	1,29
Stockholm, 2013	64	0,80	0,73	60	0,50	0,37	0,94	0,59	0,47
Median	82	0,80	0,56	74	0,57	0,46	0,92	0,64	0,86
Min	64	0,57	0,46	60	0,35	0,20	0,85	0,47	0,36
Max	90	0,98	0,73	81	0,90	0,64	1,10	1,60	1,29
<i>Gymnasiet</i>									
Haninge, 2016	64	0,86	0,55	70	0,77	0,39	1,09	0,98	0,77
Helsingborg, 2018	71	0,62	0,41	73	0,52	0,10	1,03	0,86	0,24
Huddinge, 2014	76	0,57	0,42	68	0,47	0,12	0,89	0,74	0,25

Jönköping, 2018	70	0,93	0,57	63	0,59	0,24	0,90	0,57	0,38
Stockholm, 2013	63	0,68	0,48	62	0,32	0,16	0,98	0,47	0,33
<i>Median</i>	70	0,68	0,48	68	0,52	0,16	0,98	0,74	0,33
<i>Min</i>	63	0,57	0,41	62	0,32	0,10	0,89	0,47	0,24
<i>Max</i>	76	0,93	0,57	73	0,77	0,39	1,09	0,98	0,77

Ser vi till genomsnittet (medianer) gäller genomgående att bland barn/ungdomar med utländsk bakgrund är det färre av de intresserade som är med i idrottsförening. Skillnaderna gentemot de som har svensk bakgrund är också genomgående större bland tjejer än bland killar, tjejer med utländsk bakgrund som är intresserade av att delta i idrottsförening delta i lägre utsträckning. Det finns också en tydlig skillnad mellan andar och första generationens invandrare, oberoende av kön och ålder är hindren för deltagande större för första generationens invandrare. Speciellt anmärkningsvärd är det låga deltagandet bland de intresserade hos första generationens invandrartjejer i gymnasiet.

Hur påverkar bredd i fritidsintressen deltagandet i idrottsförening bland de intresserade?

Under tidigare forskning togs frågan kring vilken betydelse bredden i fritidsintressen – hur många fritidsaktiviteter barnen/ungdomarna önskar utöva minst en gång i veckan – upp. Från en studie genomförd i Stockholm konstaterades att det genomsnittliga antalet aktiviteter som barn/ungdomar angav att de ville delta i/ägna sig åt var mycket högt, så högt att det föreföll orimligt för många att de skulle kunna göra allt de önskar. Även i andra kommuner som studeras i rapporten gäller att det genomsnittliga antalet aktiviteter ligger högt (data redovisas ej). I beskrivningen refererades också till (opublicerade) resultat som visade att det finns en negativ koppling mellan bredden i fritidsintressen och det genomsnittliga deltagandet av dessa. En intressant fråga är alltså hur bredden i fritidsintressen inverkar på deltagandet i idrottsförening bland de intresserade.

I tabell 11 redovisas korrelationer mellan bredd i fritidsintressen och önskan respektive deltagande i idrottsförening hos de intresserade när det gäller aktuella data. Detta ger dels en bild av om de som är intresserade av att vara med i idrottsförening också är intresserade av att delta i en rad andra aktiviteter, dels en bild av i vilken utsträckning just bredden har en inverkan på deltagandet bland de intresserade.

Tabell 11. Samband mellan bredd i fritidsintressen och önskan respektive deltagande i idrottsförening hos de intresserade. Korrelationskoefficienter (r) efter kön, stadium och kommun/undersökningsår.

Kommun	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj
<i>Vill delta</i>						
Haninge, 2012, 2016 (#)	0,38	0,36	0,52	0,51	0,52	0,40
Helsingborg, 2018	0,05	0,09	0,22	0,19	0,18	0,21
Huddinge, 2016	0,47	0,35	0,50	0,43	0,45	0,43
Jönköping, 2018	0,38	0,39	0,31	0,26	0,28	0,33
Malmö, 2019	0,53	0,51	0,39	0,52		
Stockholm, 2013	0,32	0,38	0,27	0,31	0,33	0,24
<i>Deltagande bland intresserade</i>						
Haninge, 2012, 2016 (#)	-0,19	-0,34	-0,23	-0,16	-0,30	-0,27
Helsingborg, 2018	-0,29	-0,27	-0,44	-0,34	-0,50	-0,27
Huddinge, 2016	-0,17	-0,41	-0,15	-0,26	-0,33	-0,30
Jönköping, 2018	-0,25	-0,17	-0,35	-0,26	-0,17	-0,22
Malmö, 2019	-0,23	-0,12	-0,16	-0,12		
Stockholm, 2013	-0,15	-0,26	-0,13	-0,12	-0,14	-0,12

För mellanstadiet år 2012, för de båda högre stadierna 2016. ## Uppgift om deltagande i musikskola saknas.

Om vi ser till kopplingen mellan intresse för att delta i idrottsförening och bredden i fritidsintressen framträder ett ganska entydigt mönster med tydliga positiva korrelationer. Barn/ungdomar som vill delta i idrottsförening har i genomsnitt större bredd. Detta innebär självklart att idrottsföreningarna måste konkurrera med en rad andra aktiviteter som också intresserar dessa barn/ungdomar.

När det gäller vilken inverkan större bredd har på deltagandet hos de intresserade gäller genomgående att bredd i fritidsintresse har en negativ påverkan, men hur stark denna är varierar mellan de olika kommunerna.

Vad förklarar önskan att vara med i idrottsförening och deltagande hos de intresserade?

För att fördjupa analysen av hur barnens/ungdomarnas sociala bakgrund direkt påverkar intresse för att vara med i idrottsförening och deltagande i idrottsförening bland de intresserade har ett urval av de senaste, större studierna analyserats med hjälp av binär logistisk regressionsanalys. Dessa ger en bild av hur olika bakgrundsvariabler kopplas till intresse och deltagande hos de intresserade efter att vi tagit hänsyn till inverkan från andra bakgrundsvariabler. Som förklaringsvariabler ingår i modellen familjesituation (familjekonstellation samt förtroende för föräldrar³³), socio-ekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund.

Dessa analyser genomförs separat för de olika undersökningarna uppdelat efter kön. Detta har både för- och nackdelar. En fördel är att likartade resultat pekar mot att noterade samband – eller avsaknad av samband – kan tolkas som mer allmänt gällande. En nackdel är dels att materialet i varje analys blir mindre och därmed ökar risken för att slumpmässiga samband lättare kan slå igenom. En annan nackdel är att vi gör fler analyser vilket också ökar risken för att slumpartade samband kan komma fram.

Ett genomgående resultat är att det inte framträder några signifikanta samband med familjetyp. Varken önskan att delta eller deltagandet i idrottsförening hos de intresserade tycks inte påverkas – när hänsyn tagits till inverkan från övriga bakgrundsvariabler - av i vilken typ av familj man bor i. I övrigt tycks de olika bakgrundsvariablerna ha olika inverkan beroende på ålder. I mellanstadiet tycks både relationen till föräldrar (förtroende för föräldrar) samt socioekonomisk respektive svensk/ utländsk bakgrund påverka. I högstadiet och gymnasiet är det däremot endast svensk/utländsk bakgrund som har en mer tydligt direkt påverkan.

För att göra resultaten mer överblickbara har vi valt att redovisa dessa parallellt för intresse och deltagande hos de intresserade uppdelat efter de olika skolstadierna. Denna uppdelning kan också motiveras av att situation och frågeställningar ser olika ut i de olika åldersgrupperna. I mellanstadiet torde det i ganska stor utsträckning handla om rekrytering, d v s att få med barnen i idrottsförening. När vi kommer till högstadiet torde det mer handla om att söka behålla elever.

Resultaten för de olika variablerna presenteras som oddskvoter där förtroende för föräldrar, medel för socioekonomisk bakgrund (grupp 3) samt svensk bakgrund utgör basen (oddskvot=1). För de övriga grupper innebär en oddskvot över ett (1.00) att intresset alternativt deltagandet bland de intresserade är högre. Ett värde under ett innebär att intresset alternativt deltagandet är lägre. Fullständiga resultat från dessa analyser redovisas i tabellerna B.8.a-c i bilagan. Uppgifter för variablerna förtroende för föräldrar, socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund, d v s de variabler där det finns signifikanta samband, presenteras i tabellerna 12.a-b nedan.

Mellanstadiet

Som redan påpekats framträder inga signifikanta samband med familjetyp, däremot flera med de övriga bakgrundsvariablerna. Relationen till föräldrarna (förtroende för föräldrarna)

³³ Utifrån ett flertal andra studier tolkas detta som ett uttryck för relationen till föräldrarna. Fall där man inte markerat att man har förtroende till föräldrar tolkas som en indikation på att relationen till föräldrarna inte är helt oproblematisht.

påverkar främst önskan att delta medan socioekonomisk respektive svensk utländsk bakgrund har en likartad påverkan på både önskan att delta och deltagandet bland de intresserade.

Tabell 12.a. Mellanstadiet. Önskan att delta och deltagande hos de intresserade i idrottsförening. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Stockholm 2013				Hälsinge, 2012			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Förtroende föräldrar								
Ingen					0.46	0.72	0.84	0.58
En								
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.	+		***	***	**			**
1	0.65	1.25	1.13	1.84	1.31	1.32	2.81	4.83*
2	1.54*	0.95	1.72*	1.78**	2.58**	1.19	0.89	1.70+
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.40	0.88	0.38***	0.53*	3.37*	0.87	1.06	0.19*
5	1.40	0.66	0.80	0.34*	0.23*	0.53	1.31	0.59
Svensk/utländsk bakgr.	*		+	***			*	
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ganska stark sv. bakgr.	1.11	0.88	1.02	0.72	1.13	1.57	0.52	0.78
Andra gen. Inv.	1.21	1.17	0.95	0.43***	1.06	0.83	0.52	0.59
Första gen. Inv.	3.22***	2.15*	0.46*	0.28***	0.41	1.19	0.14**	0.32*
Variabel	Huddinge, 2015				Helsingborg, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Förtroende föräldrar#								
Ingen	***	*			*	*		**
En	0.36	0.49	0.61	0.64	0.48*	0.50**	0.37	0.25**
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	0.55*	0.95	0.62	0.41*
	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.						+	*	
1	1.05	1.32	1.52	0.64	0.60	1.16	0.65	1.44
2	1.23	1.97*	1.05	1.35	1.06	1.24	1.43	1.36
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.06	0.93	0.51	0.41	0.98	0.66+	1.13	0.62
5	0.47	1.62	0.56	1.05	0.69	0.31*	0.12**	1.91
Svensk/utländsk bakgr.		*	***		*	*	+	***
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ganska stark sv. bakgr.	1.36	0.65	0.93	0.99	1.34	0.71	1.00	0.41*
Andra gen. Inv.	1.44	0.54*	0.41*	0.17***	0.81	0.72	0.43+	0.13***
Första gen. Inv.	1.72	0.24**	0.13***	0.10**	0.43**	0.44**	0.26*	0.07***

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I vissa enkäter ingår endast alternativet ”Någon förälder”. I dessa fall har detta presenterats under alternativet båda.

Tabell 12.b. Mellanstadiet. Önskan att delta och deltagande hos de intresserade i idrottsförening. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Jönköping, 2018				Malmö, 2019			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Förtroende föräldrar#	*				***		+	
Ingen	0.25**	1.15	0.62	0.51	0.53***	0.82	0.62+	0.68
En	1.08	1.13	3.92	0.97	0.61+	0,91	0.46+	0.92
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.					**		**	**
1	1.23	0.81	1.62	0.76	3.23*	1,45	>100	>100
2	1.69+	1.75	2.34*	1.22	1.56**	1,13	1.52+	1.34
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.36	0.84	0.92	0.60	1.00	0,77+	0.53**	0.58*
5	0.22	1.50	0.53	15.6*	1.14	0,71	0.43*	0.30*
Svensk/utländsk bakgr.		+	+	***			***	***
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ganska stark sv. bakgr.	1.45	1.22	0.83	0.95	0.77	0.95	0.78	0.66+
Andra gen. Inv.	0.67	0.44*	0.36*	0.18***	0.81	0.93	0.40***	0.36***
Första gen. Inv.	1.43	0.35+	0.27+	0.15*	0.77	0.80	0.40**	0.20***

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I vissa enkäter ingår endast alternativet ”Någon förälder”. I dessa fall har detta presenterats under alternativet båda.

Som redan påpekats framträder inga signifikanta samband med familjetyp. Familjesammansättningen i sig själv tycks alltså ha liten inverkan både på önskan och deltagandet bland de som vill i idrottsförening. Däremot finns en tydlig koppling till hur relationen till (förtroende för) föräldrar ser ut speciellt när det gäller önskan att delta. De signifikanta sambanden pekar alla mot att barn som har sämre relation till föräldrar (inte markerat att de har förtroende för dem) är mindre intresserade av att vara med i idrottsförening. Speciellt stark tycks denna påverkan vara bland killar. Samband med deltagande bland de som vill delta framträder inte lika entydigt, men det finns trots allt vissa indikationer på att sämre relation till föräldrar även leder till lägre deltagande bland de intresserade att delta.

I motsats till detta är de signifikanta sambanden med socioekonomisk bakgrund flest när det gäller deltagande hos de intresserade. Resultaten visar här att intresserade barn med lägre socioekonomisk bakgrund deltar i lägre utsträckning. Även i de fall sambanden inte blir signifikanta pekar resultaten i samma riktning, vilket förstärker bilden av att barn i mellanstadiet som har lägre socioekonomisk bakgrund möter större hinder då de vill vara med i idrottsförening.

Svensk/utländsk bakgrund har en tydlig direkt inverkan – fristående från inverkan av socioekonomisk bakgrund – på både önskan och deltagande hos de intresserade i idrottsförening. Bland killar pekar flertalet resultat mot ett högre intresse bland de som har utländsk bakgrund, men vi måste notera att resultaten i Helsingborg pekar i motsatt riktning. Bland tjejer pekar de tydligaste sambanden mot ett lägre intresse bland de som har utländsk bakgrund än bland de som har svensk, men i flera kommuner är intresset lika högt oberoende av svensk/utländsk bakgrund.

När det gäller deltagandet – bland de intresserade – är resultaten mycket entydiga. Barn med utländsk bakgrund om är intresserade deltar i lägre utsträckning. Genomgående gäller att hindren är större för första generationens invandrare än för andra och att tjejer i större utsträckning har hinder än killarna.

Högstadiet

När vi kommer till högstadiet förändras bilden avsevärt. Det som starkast påverkar både önskan och deltagandet bland de intresserade är svensk/utländsk bakgrund. Övriga variabler har en mycket begränsad inverkan. I tabell 13 nedan presenteras sambanden med svensk/utländsk bakgrund efter kontroll för övriga bakgrundsfaktorer. Fullständiga resultat från dessa analyser redovisas i tabellerna B.9.a-c i bilagan. Oddskvoterna som redovisas för olika grupper med utländsk bakgrund eller anknytning anger den relativa sannolikheten för att dessa skall vara intresserade respektive hur många av dessa som deltar i relation hur det är bland barn med svensk bakgrund.

Tabell 13. Högstadiet. Önskan att delta och deltagande hos de intresserade i idrottsförening. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Stockholm 2013				Malmö, 2019			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Svensk/utländsk bakgr.			**	**		+	***	***
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ganska stark sv. bakgr.	1.41	1.22	0.38*	0.68	0.76	0.77	0.81	0.77
Andra gen. Inv.	0.94	1.00	0.09***	0.21***	0.82	0.69*	0.56*	0.34***
Första gen. Inv.	0.69	1.70*	0.25	0.43+	1.06	0.97	0.32***	0.36***
Variabel	Hälsinge, 2016				Huddinge, 2015			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Svensk/utländsk bakgr.						*		
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ganska stark sv. bakgr.	2.22	1.25	#	0.66	1.62	2.05*	0.84	0.68
Andra gen. Inv.	3.78+	1.41		0.83	1.58	1.93*	1.01	1.56
Första gen. Inv.	5.42*	1.24		0.14+	1.68	1.96*	0.15	0.83
Variabel	Helsingborg, 2018				Jönköping, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Svensk/utländsk bakgr.	***	*			**			
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ganska stark sv. bakgr.	1.04	1.53	1.64	0.83	1.42	1.76*	0.84	1.27
Andra gen. Inv.	2.36*	2.29*	0.72	0.20+	0.75	0.43*	0.21	1.46
Första gen. Inv.	5.78***	2.60*	0.31	0.09	4.27**	1.34	0.12+	0.78

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # för osäkra resultat

De signifikanta sambanden – lika många bland killar som bland tjejer - som framträder för önskan att delta pekar alla mot att ungdomar med utländsk bakgrund är mer intresserade av att vara med i idrottsförening. Det finns inte heller några resultat i övriga fall som tyder på att intresset skulle vara lägre än bland de som har svensk bakgrund. Ungdomar med utländsk bakgrund – både killar och tjejer – är alltså minst lika intresserade, ofta mer intresserade av att vara med i idrottsförening.

Ännu mer entydiga blir resultaten om vi ser till deltagandet bland de intresserade. Ungdomar med utländsk bakgrund har – både bland killar och tjejer deltar i mindre utsträckning. Här framträder ingen entydig skillnad mellan första och andra generationens invandrare, i bägge grupperna är deltagandet lägre för de intresserade än bland ungdomar med svensk bakgrund.

Gymnasiet

Liksom i högstadiet är sambanden med de olika bakgrundsvariablerna svaga utom när det gäller svensk/utländsk bakgrund. I det senare fallet koncentreras de signifikanta sambanden till önskan att delta, för deltagandet hos de intresserade framträder endast i ett fall tendens ($p < 0.10$) till samband.

Uppenbart tycks den sociala bakgrunden ha en mycket begränsad inverkan när det gäller deltagandet hos de intresserade eller kanske ska vi säga varför man fortsätter att vara med i idrottsförening.

Resultaten för svensk/utländsk bakgrund presenteras i tabell 14, den som vill se de fullständiga resultaten hänvisas till tabellerna B.10.a-c i bilagan.

Tabell 14. Gymnasiet. Önskan att delta och deltagande hos de intresserade i idrottsförening. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Stockholm 2013				Haninge, 2016			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Svensk/utländsk bakgr.								
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	+	1.00	1.00
Ganska stark sv. bakgr.	0.77	0.65	0.31	1.53	0.00	0.23+		>100
Andra gen. Inv.	0.50	0.81	0.30	1.08	0.00	2.29		0.00
Första gen. Inv.	1.35	1.22	0.26	0.40	1.77	0.72	0.00	0.00
Variabel	Huddinge, 2015				Helsingborg, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Svensk/utländsk bakgr.	**	**	+		+			
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ganska stark sv. bakgr.	0.76	2.62	0.16	4.40	3.12*	1.06	1.09	4.00
Andra gen. Inv.	0.99	1.61	0.07*	2.27	1.92	1.90	0.00	0.50
Första gen. Inv.	3.17**	5.26***	0.18+	0.70	1.98	2.56*	0.00	0.40
Variabel	Jönköping, 2018							
	Vill delta		Deltagande bland de som vill					
	K	Tj	K	Tj				
Svensk/utländsk bakgr.								
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00				
Ganska stark sv. bakgr.	0.60	1.22	0.00	1.39				
Andra gen. Inv.	1.08	1.61	0.38	1.11				
Första gen. Inv.	2.65*	1.72	0.00	1.05				

+ $p < 0.10$; * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$.

De signifikanta sambanden med önskan att delta i idrottsförening pekar mot att intresset för att vara med i idrottsförening är högre bland ungdomar med utländsk bakgrund. Övriga resultat motsäger inte detta varför vi torde kunna dra slutsatsen att ungdomar med utländsk bakgrund

är minst lika, inte sällan mer intresserade. Bilden när det gäller deltagandet hos de intresserade är mindre tydlig vilket till viss del kan bero på att grupperna som studeras är relativt små.

Sammanfattning

Resultaten från de multivariata analyserna skiljer sig markant mellan mellanstadiet och de båda övriga stadierna. Här kan det tänkas handla om två perspektiv där mellanstadiet kan kopplas samman med rekryteringen till idrotten medan det i högstadiet och gymnasiet främst handlar om att stanna kvar.

I mellanstadiet påverkar samtliga bakgrundsvariabler utom familjetyp. Intresset för att delta är klart lägre bland barn som har en sämre relation till föräldrar (har ej markerat att de har förtroende för föräldrar) något som speciellt påverkar killarnas intresse. Killar med utländsk bakgrund är också mer intresserade av att vara med i idrottsförening. Bland tjejer pekar här resultaten främst i motsatt riktning – de som har utländsk bakgrund är mindre intresserade – men detta gäller inte genomgående. I flera kommuner är intresset lika högt bland de som har svensk och utländsk bakgrund.

Ser vi till deltagandet bland de intresserade inverkar både socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund – separat var för sig. Barn med lägre socioekonomisk bakgrund möter oftare ”hinder” för att delta om de vill. Barn med utländsk bakgrund har – även om de har samma socioekonomiska bakgrund – lägre deltagande hos de intresserade. Dessa hinder är större för tjejer än för killar liksom för första generationens invandrare än för andra.

När vi kommer till högstadiet och gymnasiet är det endast svensk/utländsk bakgrund som påverkar, sambanden med övriga bakgrundsvariabler är svaga. I högstadiet gäller att ungdomar med utländsk bakgrund – både killar och tjejer – är minst lika intresserade, ofta mer intresserade av att vara med i idrottsförening. Däremot är deras – både bland killar och tjejer – deltagandet bland de intresserade klart lägre än för de som har svensk bakgrund. Här framträder ingen entydig skillnad mellan första och andra generationens invandrare, i bägge grupperna finns hinder.

I gymnasiet handlar de signifikanta sambanden med svensk/utländsk bakgrund i första hand om likheter när det gäller önskan att delta i idrottsförening. Resultaten visar att intresset för att vara med i idrottsförening är högre bland ungdomar med utländsk bakgrund. När det gäller deltagande bland de intresserade har däremot svensk/utländsk bakgrund liten påverkan. Deltagandet bland dessa tycks här vara likartade för de som har utländsk och de som har svensk bakgrund. Överhuvudtaget tycks social bakgrund – så som vi studerat den – har mycket liten inverkan på deltagande i idrottsförening hos de intresserade i detta stadium.

Hur påverkar intresse och deltagande hos de intresserade jämställdhet och jämlikhet?

Tidigare analyser av deltagandet i idrottsförening bland samtliga barn/ungdomar oberoende av om de är intresserade eller ej visar att

1. Det är vanligare att killar deltar än att tjejer gör det.
2. Det är vanligare att de som har högre socioekonomisk bakgrund är med än de som har lägre socioekonomisk bakgrund. Skillnaden är större bland tjejer än bland killar.
3. I de flesta fall gäller att det är mindre vanligt att barn/ungdomar med utländsk bakgrund är med än de som har svensk bakgrund. Dessa skillnader är markant större bland tjejer än bland killar.

Jämställdheten

I dessa analyser har ingen hänsyn tagits till hur mycket av dessa skillnader som kan bero på olika intresse för att delta och hur mycket som beror på olika deltagande hos de intresserade, något som vi skall studera i detta avsnitt. Låt oss börja med könsskillnaderna. I tabell 15 presenteras värden för tjejer - när det gäller andel som vill respektive hur stor del av dessa som deltar i idrottsförening - i relation till killarnas. Detta ger ett uttryck för tjejers underrepresentation. För mellanstadietjejer är värden - för vill -2 %, för deltagande bland de intresserade - 11 %. Detta innebär att det är 2 procent lägre andel bland tjejerna som vill delta och 11 procent - bland de som vill delta - som deltar. Summerar vi dessa båda värden får vi en bild av den totala könsskillnaden. Då denna delas upp mellan önskan och deltagande bland de intresserade framträder en bild av vilken betydelse dessa båda har var för sig.

Tabell 15. Jämförelse mellan kön för påverkan från önskan respektive deltagande hos de intresserade i idrottsförening efter stadium.

Vill/gör	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	Tjejer i relation till killar (%)	Andel av total skillnad (%)	Tjejer i relation till killar (%)	Andel av total skillnad (%)	Tjejer i relation till killar (%)	Andel av total skillnad (%)
Vill	-4	-27	-3	-21	-20	-65
Gör	-11	-73	-11	-79	-15	-35
Totalt	-15		-14		-43	

Inverkan av önskan respektive deltagande hos de intresserade förändras med åldern. I mellanstadiet är det främst tjejers lägre deltagande för de intresserade som förklarar den totala könsskillnaden. Allmänt sett är killar och tjejer här nästan lika intresserade av att vara med i idrottsförening. Med ökad ålder får skillnader i intresse för att delta allt större betydelse för att i gymnasiet spela nästan lika stor roll som olikheter när det gäller deltagande bland de intresserade. I gymnasiet tycks däremot olikheter när det gäller intresse för att vara med i idrottsförening spelar något större roll som förklaring till könsskillnaderna för deltagandet i idrottsförening. Eventuellt är det så att äldre tjejers minskade intresse kan återkopplas till att de redan upplevt att det är svårare att delta, hindren gör att det blir mindre intressant att försöka komma med.

Ojämlighet kopp till socioekonomisk bakgrund

Frågan är då hur olikheter i önskan respektive deltagande hos de intresserade påverkar de skillnader som – totalt sett – finns utifrån socioekonomisk bakgrund? Ser vi till deltagandet bland samtliga gäller både bland killar och tjejer att deltagandet är ojämlikt – ett högre deltagande bland de som har högre socioekonomisk bakgrund. Hur inverkar önskan och deltagande hos de intresserade på detta? I tabell 16 presenteras hur det är i grupp 2 och 4 relativt grupp 3 när det gäller intresse respektive deltagande bland de intresserad³⁴. Den relativa betydelsen av önskan respektive deltagande hos de intresserade beräknas på samma sätt som när det gällde könsskillnaderna.

Tabell 16. Jämförelse mellan socioekonomiska grupper för påverkan från önskan respektive deltagande hos de intresserade i idrottsförening efter kön och stadium.

Stadium	Killar				Tjejer			
	Hög socioek. bakgrund		Låg socioek. bakgrund		Hög socioek. bakgrund		Låg socioek. bakgrund	
Vill/gör	Grupp 2/3	Andel av total skillnad (%)	Grupp 4/3	Andel av total skillnad (%)	Grupp 2/3	Andel av total skillnad (%)	Grupp 4/3	Andel av total skillnad (%)
<i>Mellan</i>								
Vill	+9	+56	-3	-13	+8	+31	-9	-24
Gör	+7	+44	-21	-87	+18	+69	-29	-76
Totalt	+16		-24		+26		-38	
<i>Hög</i>								
Vill	+7	+27	-4	-17	+8	+17	-14	-33
Gör	+19	+79	-20	-83	+39	+83	-29	-67
Totalt	+26		-24		+47		-43	
<i>Gym</i>								
Vill	-9	+33	-6	-17	+10	+26	-14	-23
Gör	+18	+67	-30	-87	+29	+74	-36	-77
Totalt	+27		-36		+39		-50	

Bilden visar tydligt – både bland killar och tjejer – på att deltagandet är högre bland de som har högre socioekonomisk bakgrund (grupp 2) än bland de som har lägre (grupp 4) än i mellangruppen (grupp 3). Påverkan av önskan respektive deltagande bland de intresserade i idrottsförening varierar delvis beroende på kön och ålder. Om vi börjar med att se till överrepresentationen bland de som har högre socioekonomisk bakgrund kan vi notera att det är högre deltagande bland de intresserade som i första hand ligger bakom detta bland killar i gymnasiet, tjejer i högstadiet och delvis även bland tjejer i mellanstadiet. I övriga fall – killar i mellan- och högstadiet samt tjejer i gymnasiet – tycks överrepresentationen i ungefär lika stor utsträckning kunna återkopplas till större intresse och större deltagande bland de intresserade.

Underrepresentationen bland de som har lägre socioekonomisk bakgrund (grupp 4) påverkas främst av deras lägre deltagande i idrottsförening hos de intresserade. Att deras intresse är något mindre spelar en mer marginell roll.

³⁴ Här är det viktigt att notera att det ibland framträder både positiva och negativa skillnader. Se t ex killar i gymnasiet grupp 2. Denna grupp är svagt underrepresenterad kontra grupp 3 (– 20 %) när det gäller önskan att delta, däremot klart överrepresenterad (+ 120 %) när det gäller deltagande bland intresserade. Detta senare kompenserar alltså för det något lägre intresset. I analyserna ingår inte de två yttergrupperna (1 och 5) eftersom dessa i flera av studierna innefattar för få individer för att ge tillförlitliga värden. Detta kan till viss underskatta ojämlikheten i deltagandet.

Ojämlighet kopplad till svensk/utländsk bakgrund

Frågan är då hur det ser ut med jämlikheten med avseende på svensk/utländsk bakgrund. Ser vi till deltagandet bland samtliga elever varierar situationen för de som har utländsk bakgrund (i relation till de som har svensk). Bland killar är andra generationens invandrare underrepresenterade, utom i högstadiet där de inte skiljer sig från de som har svensk bakgrund. För första generationens invandrarkillar gäller att dessa är klart underrepresenterade i mellanstadiet, i övrigt är skillnaden gentemot de som har svensk bakgrund liten. Bland tjejer gäller att deltagandet skiljer sig relativt lite mellan andra generationens invandrare och de som har svensk bakgrund, i gymnasiet är dessa dock något överrepresenterade. För första generationens invandrare gäller att dessa är tydligt underrepresenterade i mellan- och högstadiet, däremot svagt överrepresenterade i gymnasiet.

I tabell 17 ser vi närmare på hur det ser ut när vi skiljer mellan intresse och deltagande bland de intresserade.

Tabell 17. Jämförelse mellan svensk/utländsk bakgrund för påverkan från önskan respektive deltagande hos de intresserade i idrottsförening efter stadium.

Kertagandae nos de mtr esserdade i karottsförning efter stadium.

Stadium	Killar				Tjejer				
	Andra gen. invandrare		Första gen. invandrare		Andra gen. invandrare		Första gen. invandrare		
	Vill/gör	Andra gen inv./ svensk bakgr.	Andel av total skillnad (%)	Första gen inv./ svensk bakgr.	Andel av total skillnad (%)	Andra gen inv./ svensk bakgr.	Andel av total skillnad (%)	Första gen inv./ svensk bakgr..	Andel av total skillnad (%)
<i>Mellan</i>									
Vill	-6	-25	-9	-23	-11	-21	-19	-25	
Gör	-18	-75	-31	-77	-41	-79	-58	-75	
Totalt	-24		-40		-52		-77		
<i>Hög</i>									
Vill	-5	-20	-4	-8	-15	-26	-9	-14	
Gör	-20	-80	-44	-92	-43	-74	-54	-86	
Totalt	-25		-48		-58		-63		
<i>Gym</i>									
Vill	+3	+10	+24	+86	-7	-13	0	0	
Gör	-32	-110	-52	-186	-48	-87	-84	-100	
Totalt	-29		-28		-55		-84		

Resultaten visar mycket entydigt att det lägre deltagandet i idrottsförening bland ungdomar med utländsk bakgrund starkt kan återföras till lägre deltagande bland de intresserade. Detta gäller oberoende av kön, ålder. Denna inverkan är likartad bland andra och första generationens invandrare. Ett något lägre intresse – främst bland tjejer – har en viss inverkan men denna är begränsad (som högst 26 % bland första generationens invandrartjejer i mellanstadiet).

Sammanfattning

Syftet med den här rapporten är att få en fördjupad bild av orsakerna till den bristande jämställdhet och jämlikhet som finns när det gäller deltagande i idrottsförening. Det är väl kända fakta att tjejer deltar i mindre utsträckning liksom att ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund mindre ofta är med³⁵. Barn med utländsk bakgrund, i varje fall tjejer, deltar i klart mindre utsträckning än de som har svensk bakgrund. Bakom dessa olikheter kan finnas två olika orsaker – intresse för att delta respektive deltagande bland de som är intresserade.

En fördjupad analys av de två perspektiven – intresse kontra deltagande bland de intresserade och hur dessa kopplas till barnens/ungdomarnas sociala bakgrund bör kunna ge ett bättre underlag för att utforma politiska insatser för att förbättra jämställdhet och jämlikhet.

Utgångspunkten för analyserna är två frågor. Den ena är en fråga kring hur många gånger barn/ungdomar vill ägna sig åt/delta i en rad offentliga fritidsaktiviteter. Som bas för analyserna används här hur många som uppger att de vill delta i idrottsförening minst en gång i veckan. Den andra frågan gäller om de är med i idrottsförening eller ej. Materialet till studierna har hämtats från undersökningar som genomförts inom projektet *Ung livsstil* i samarbete med berörda kommuner som genomförts från 2004 och framåt. Alla dessa utgör slumpmässiga urval av samtliga elever i kommunen, såväl de som går i kommunala som fristående skolor³⁶. Eleverna har under skoltid fått fylla i enkäter med i huvudsak fasta svarsalternativ. I de fall det funnits öppna svarsalternativ har dessa ofta kodats. Sammanlagt har 74 262 elever besvarat enkäterna. Svarsfrekvensen överstiger i samtliga fall 70 % och är i det samlade materialet 80 %. I de flesta fall är svarsfrekvensen högst i mellanstadiet och lägst i gymnasiet.

Intresse för att vara med i idrottsförening

Det första vi kan konstatera är att idrottsförening är den offentligt subventionerade verksamhet som rent allmänt intresserar flest barn/ungdomar. Ser vi till genomsnittet är det i mellanstadiet cirka 70 %, i högstadiet cirka 60 % och i gymnasiet cirka hälften som uppger att de vill delta i idrottsförening minst en gång per vecka. Intresset är klart högre än för kulturskola, fritidsgård, bibliotek eller simhall utom i ett fall. I mellanstadiet ligger intresset för att besöka simhall lika högt som för idrottsförening men i de båda högre stadierna är det klart lägre.

Skillnaden mellan könen är relativt begränsade men ser vi till genomsnittet är intresset för att vara med i idrottsförening något högre bland killar än bland tjejer. I mellanstadiet uppger ungefär 75 % av killarna mot 70 % av tjejerna att de vill delta, i högstadiet 62 % mot 60 % och i gymnasiet 51 % mot 46 %. Bakom dessa övergripande resultat finns variationer mellan de olika kommunerna. I vissa fall är dessa könsskillnader större, men det finns också fall där intresset för att vara med i idrottsförening är lika högt eller till och med högre bland tjejer. Även om det finns könsskillnader skall dessa inte överdrivas, tjejer är nästan lika intresserad av att vara med som killar. Ser vi till utvecklingen över tid – från 2004 och framåt – finns indikationer på att intresset för att vara med i idrottsförening främst minskat något eller varit oförändrat. Några mer systematiska förändringar över tid tycks knappast framträda när det gäller könsskillnaderna.

³⁵ Blomdahl m fl. 2019. Ung livsstil rapport nr 24.

³⁶ I några fall har totalundersökningar gjorts. I de presenterade undersökningarna ingår inte särskoleelever. Deras situation har däremot studerats i vissa speciella studier.

Det är något fler bland de som tillhör högre socioekonomiska grupper än bland de som tillhör lägre som är intresserade men skillnaderna är inte speciellt stora. I några fall är skillnaderna ganska begränsade, speciellt bland killar. Genomgående gäller dock att skillnaderna är större bland tjejer än bland killar. Bakom dessa skillnader döljer sig främst ett speciellt högt intresse bland tjejer med högre socioekonomisk bakgrund. Efter kontroll för svensk/utländsk bakgrund försvinner sambanden med socioekonomisk bakgrund nästan genomgående vilket pekar mot att socioekonomisk bakgrund har en begränsad påverkan på intresset för att vara med i idrottsförening.

I motsats till detta gäller att svensk/utländsk bakgrund har en tydlig inverkan på intresset (efter kontroll för socioekonomisk bakgrund och andra bakgrundsfaktorer). I mellanstadiet är killar med utländsk bakgrund mer intresserade, däremot tjejer med utländsk bakgrund mindre än barn som har svensk bakgrund. På de båda högre stadierna gäller både bland killar och tjejer att ungdomar som har utländsk bakgrund är minst lika eller mer intresserade av att vara med i idrottsförening än de som har svensk bakgrund.

Deltagande bland de intresserade

Då vi ser till hur stor andel – bland de intresserade – som deltar olika offentligt subventionerade fritidsaktiviteter framträder idrottsförening som ännu mer speciell. I mellanstadiet är det - av de intresserade – över 75 %, i högstadiet över 60 % och i gymnasiet över 50 %. Genomgående gäller att deltagandet är högre bland killar än bland tjejer. Ser vi till övriga subventionerade fritidsaktiviteter – kulturskola, fritidsgård, bibliotek och simhall – är deltagandet av dessa markant lägre. Högst bland dem kommer kulturskolan, där deltagandet i mellanstadiet och högstadiet ligger på cirka 50 %, i gymnasiet är det endast ungefär en tredjedel.

Som noterats finns mycket tydliga könsskillnader, oberoende av ålder är detta ungefär 10 procent lägre bland tjejer. I mellanstadiet deltar i genomsnitt 83 % av intresserade killar mot 76 % bland tjejer. I högstadiet är motsvarande värden 74 % mot 61 %, i gymnasiet 59 % mot 47 %. Detta mönster gäller nästan genomgående i alla de kommuner som studerats men det finns variationer – ibland är könsskillnaderna större, ibland något mindre. Som framgår av resultaten ovan sjunker deltagandet bland de intresserade med ökad ålder – både bland killar och tjejer. Som högst är det bland mellanstadiekillar – över 80 % - men sjunker till mindre än hälften bland gymnasietjejer.

Analyser av resultaten från olika kommuner där upprepade studier genomförts ger en splittrad bild men pekar främst mot att deltagandet (andelen intresserade som är med i idrottsförening) minskat eller varit oförändrat. I några fall finns dock tecken på att situationen skulle ha förbättrats sedan 2004. Resultaten tyder knappast på att det skulle ha skett någon mer systematisk förändring när det gäller storleken på könsskillnaderna.

Det finns mycket tydliga skillnader kopplade till såväl socioekonomisk som svensk/utländsk bakgrund. Barn/ungdomar med högre socioekonomisk bakgrund har högre deltagande, men främst gäller att deltagandet är speciellt lågt bland de som har lägre bakgrund. Detta gäller oberoende av kön och ålder men skillnaderna är klart större bland tjejer än bland killar. Samtidigt gäller att barn/ungdomar med utländsk bakgrund har ett klart lägre deltagande än de som har svensk bakgrund. Även här gäller att skillnaderna är större bland tjejer än bland killar. Genomgående gäller även att deltagandet är lägre bland första generationens invandrare än bland andra generationens. Speciellt lågt är deltagandet bland första generationens invandrar-tjejer i gymnasiet. Fördjupade analyser – med kontroll för olika bakgrundsvariabler – visar att det främst är svensk/utländsk bakgrund som påverkar deltagandet bland de intresserade.

Socioekonomisk bakgrund har – efter kontroll för svensk/utländsk bakgrund – en relativt begränsad inverkan men tycks dock i mellanstadiet ha en egen separat påverkan. Lägre socioekonomisk bakgrund leder till att det är svårare för intresserade att delta i idrottsförening än för övriga.

Vad påverkar främst bristande jämställdhet och ojämlikhet?

Riksidrottsförbundet har många gånger påstått att alla som vill kan (har möjlighet att) delta i idrottsförening³⁷. Barns/ungdomars deltagande i idrottsförening präglas av bristande jämlikhet och inte minst ojämlikhet såväl när det gäller socioekonomisk som svensk/utländsk bakgrund. En central fråga är hur dessa skillnader kan återkopplas till olikheter när det gäller intresse respektive deltagande bland de intresserade. Ser vi till könsskillnaderna har olikheter när det gäller deltagandet klart störst inverkan i mellan- och högstadiet medan olikheter i intresse och deltagande får en likartad inverkan i gymnasiet. Genomgående gäller att inverkan från intresse – som är lågt i mellan- och högstadiet – stiger med ökad ålder.

Ser vi till ojämlikhet kopplad till socioekonomisk bakgrund skiljer sig resultaten beroende på kön och ålder. Genomgående tycks dock gälla att underrepresentationen bland de som har lägre socioekonomisk bakgrund främst kan återkopplas till lägre deltagande bland de intresserade. Överrepresentationen bland barn/ungdomar med högre socioekonomisk bakgrund (i relation till mellangruppen) varierar dock. Bland tjejer i mellan- och högstadiet samt killar i gymnasiet handlar det främst om skillnader i deltagandet, bland killar i mellan- och högstadiet samt tjejer i gymnasiet handlar det däremot främst om skillnader i intresse.

Genomgående gäller att ojämlikheten kopplad till svensk/utländsk bakgrund främst kan återkopplas till lägre deltagande bland de som har utländsk bakgrund. Ett något lägre intresse för att vara med – främst bland tjejer – har en viss, men begränsad, inverkan. Högst är denna bland första generationens invandrantjejer i mellanstadiet där detta förklarar en fjärdedel av skillnaderna i deltagande i idrottsförening.

I avsnittet ”Hur påverkar bredden i fritidsintresse deltagandet bland de intresserade?” visas att bredden är negativt kopplad till deltagandet av idrottsförening – större bredd medför lägre deltagande. Med tanke på att tjejer i genomsnitt har större intressebredd skulle alltså en del av könsskillnaderna när det gäller deltagande kunna återföras till detta. Samma sak skulle kunna gälla för ojämlikheten med avseende på socioekonomisk respektive svensk/utländsk bakgrund. Special-körning på materialet från Malmö högstadium och de tre skolstadierna i Stockholm visar också att intressebredden har en viss inverkan (resultaten redovisas ej). Ett mycket centralt resultat är dock att detta inte kan förklara den bristande jämställdheten och ojämlikheten när det gäller deltagande. Tjejer, de som har lägre socioekonomisk bakgrund liksom de som har utländsk bakgrund har ett lägre deltagande som torde kunna återföras till lägre deltagande i idrottsförening. Det finns alltså inget stöd för påståendet att alla som vill kan delta.

Slutsats

Sammantaget kan vi konstatera att intresset för att delta i idrottsförening skiljer sig relativt lite mellan kön, mellan olika socioekonomisk grupper och även mellan de barn/ungdomar som har olika svensk/utländsk bakgrund. Däremot kan vi konstatera att det finns betydande skillnader när det gäller deltagandet hos de intresserade. Detta är ojämställt och ojämlikt.

³⁷ Blomdahl m fl. 2019. Ung livsstil rapport nr 24.

Referenser

Blomdahl, U, **Ansökan om medel för utvärdering av offentligt bedriven verksamhet på fritidsområdet**, 1983, Sociologiska institutionen vid Stockholms universitet.

Blomdahl/Claesson, **Fritidsgården- dess besökare och framtid**, 1989. Sociologiska institutionen vid Stockholms universitet och forskningsenheten vid Fritid Stockholm.

Blomdahl/Elofsson, **Fritids- och kulturvanor i Eskilstuna – en studie av årskurserna 1-9**, 1987, Sociologiska institutionen vid Stockholms universitet och kultur- och fritidsnämnden i Eskilstuna

Blomdahl, U, **Myt, verklighet, framtid**, 1990, Forskningsenheten vid Fritid Stockholm.

Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottare för lite och vilka är dom?**, 2007, Forskningsenheten vid idrottsförvaltningen i Stockholm och institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet.

Blomdahl, U, **Folkrörelserna och folket**, 1990, Carlssons Bokförlag i samarbete med Institutet för framtidsstudier.

Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik! – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholm stad i jämförelse med andra kommuner**, 2017, Stockholms stad: Idrottsförvaltningen, Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete.

Blomdahl, U, Elofsson, S, Bergmark, K, Lengheden, L, **Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet**, 2017, Malmö stad, Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete.

Blomdahl, U, Elofsson, S, Åkesson, M, Bergmark, K, Lengheden, L, **Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten? En studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening**. Ung livsstil, rapport 24, 2019. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete, Stockholms stad, Malmö stad.

Blomdahl, U, Elofsson, S, Åkesson, M, Bergmark, K, Lengheden, L, **Ökar ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund när barn och ungdomar är med i flera idrotter?**, 2019. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete, Stockholms stad: Idrottsförvaltningen, Malmö stad.

Boardman James D, **Self-rated health among U.S. adolescents**. Journal of Adolescent Health 38: 401-408, 2006.

Centrum för idrottsforskning, **Idrotten och (o)jämlikheten. I medlemmarnas eller samhällets intresse?**, 2019, Rapport 2019:2.

Claesson, Å, **Fritidsvanor i Göteborg. En studie av årskurserna 1-9**. 1990. Fritid Göteborg och forskningsenheten vid Fritid Stockholm.

Currie C, Malcho M, Boyee W, holstein B, Torsheim T, Richter M, **Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged**

Children (HBSC) Family Affluence Scale, 2008, Social Science & Medicine 66 (2008): 1429-1436.

Dahlgren/Person, **Ungdomens fritids- och samhällssyn**, 1975, Prisma.

Damberg, B, **Farstaprojektet – för samverkan i närsamhället**, 1979, Stockholms skolförvaltning.

Elofsson, S, **Ungdomars besök på fritidsgård i Helsingborg år 2003**, Skol- och fritidsnämnden i Helsingborg och institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet.

Elofsson, S, **Vilka nyttjar inte det offentligt subventionerade fritidsutbudet och hur är deras hälsa och livskvalitet?**, 2012, Ung livsstil nr 13. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete, Stockholms stad: Idrottsförvaltningen.

Elofsson, S, Blomdahl U, Lengheden L, Åkesson M, **Ungas livsstil i låg- och högstatus områden. En studie i åldersgruppen 13-16 år**, 2014, Ung livsstil nr 16. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete, Stockholms stad: Idrottsförvaltningen, Malmö stad.

Elofsson, S, **Hur är hälsan bland högstadie- och gymnasielever i Norrköping?**, 2012, Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet. 2019.

Elofsson, S, Åkesson, M, **Vilka organiserade fritidsaktiviteter vill barn/ungdomar utöva på sin fritid? – en analys av samband med kön, ålder och social bakgrund i övrigt. En studie av Stockholm i mellan-, högstadiet samt gymnasiet**, 2019, Ung livsstil nr 26.

Englund/Ericson, **Ung fritid**, 1988, Kommentus Gruppen AB.

Fossie Nathan E, Haas Steven A, **Validity and stability of Self-reported Health Among Adolescents in a Longitudinal Nationally Representative Survey**. Pediatrics 123:496-501, 2009.

Göteborgs kommun, **Fritid & Kultur i Göteborg, Enkätundersökning utförd våren 1971 avseende skolungdomens fritids- och kulturvanor**.

Larsson, B, **Ungdomarna och idrotten. Tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer**, 2008, Pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet.

Malmqvist, E, **Ungdom på fritid, Intervjuundersökning utförd på uppdrag av Linköpings Stadsfullmäktige** 1960, Linköpings stad.

Nilsson P, **Fritid i skilda världar**, 1998, Ungdomsstyrelsen.

Tåhlin, M, **Fritiden i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor**, 1985 Stockholm: RSFH:s förlag.

Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**, 1987, Stockholm: Institutet för social forskning. Almqvist & Wiksell International.

Undén A-L, Elofsson S, **Självupplevd hälsa. Faktorer som påverkar människors egen bedömning**, Rapport 98:7, Forskningsrådsnämnden, Stockholm, 1998.

Weber, M, **Ekonomi och samhälle. Förståelsesociologins grund**, 1983, Argos.

Bilaga

Tabell B.1. Önskan att delta respektive deltagande bland de intresserade i olika offentligt subventionerade fritidsaktiviteter. Aktuella studier, medianvärden andelar (%).

Kommun	Mellanstadiet		Högstadiet		Gymnasiet	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj
<i>Önska delta</i>						
Idrottsförening	75	71	62	63	51	46
Kulturskola	51	41	11	26	11	15
Fritidsgård	42	41	32	36	23	20
Bibliotek	38	58	21	34	21	40
Simhall	70	79	44	43	34	37
<i>Deltagande (#)</i>						
Idrottsförening	83	75	73	62	58	47
Kulturskola	50	51	59	43	35	25
Fritidsgård	53	38	15	13	10	8
Bibliotek	45	43	7	8	14	12
Simhall	35	32	7	7	7	7

Minst en gång per vecka.

Tabell B.2. Vill delta i idrottsförening. Andel (%) samt χ^2 -test av könsskillnader efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.

Kommun	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
	K	Tj	Sign. nivå	K	Tj	Sign. nivå	K	Tj	Sign. nivå
Falkenberg, 2016							62,9	50,7	*
Haninge, 2004	79,6	80,7		74,1	78,6		65,0	52,6	*
Haninge, 2008	69,4	57,9	**	65,7	59,5		39,7	46,9	
Haninge, 2012	72,1	68,6		52,2	57,3		45,5	40,1	
Haninge, 2016/17				53,2	52,4		45,5	40,1	
Helsingborg, 2015	72,5	75,4	***	62,9	64,6		55,8	53,1	
Helsingborg, 2018	53,2	57,8		45,1	43,5		29,6	29,4	
Huddinge, 2009	71,5	61,6	**	55,4	54,2		51,9	38,0	***
Huddinge, 2016	72,8	70,1	*	55,8	53,2		48,8	45,1	
Jönköping, 2003				73,4	78,6	*	71,2	74,7	
Jönköping, 2006				74,0	77,0		58,1	56,7	
Jönköping, 2009	83,9	82,8		68,8	69,7		51,5	56,7	
Jönköping, 2012	83,5	79,7		64,0	59,6		51,1	43,0	*
Jönköping, 2015	84,2	80,2		52,8	55,7		52,0	45,9	*
Jönköping, 2018	82,8	84,1		61,8	64,8		59,1	49,7	**
Kalmar, 2013				63,0	58,9				
Lidingö, 2003				83,3	75,4	*			
Lidingö, 2007				70,6	69,1		60,1	58,8	
Lidingö, 2011				61,5	56,9		59,9	43,0	***
Lidingö, 2015				58,8	69,5		51,3	46,1	
Lidingö, 2019	74,8	69,0		74,5	69,0	+	58,5	42,4	**
Linköping, 2010	74,9	71,4		69,1	70,0		54,4	61,0	
Linköping, 2013				68,9	68,7	+	50,9	55,3	
Malmö, 2015				77,0	64,1	***			
Malmö, 2019	55,3	56,7	*	50,4	48,1				
Stockholm, 2004	79,3	75,7		76,4	76,6		65,0	53,3	***
Stockholm, 2013	79,2	71,9		75,6	69,5	**	57,2	48,7	**
Täby, 2013	59,5	59,4		61,4	55,6	**	51,2	42,7	*
Täby, 2018	78,8	80,2		69,7	71,5		52,5	47,5	
Vallentuna, 2015				47,3	44,4		23,4	20,6	
Vallentuna, 2019				64,4	63,3				
Värmdö, 2015				61,2	58,5				
Värmdö, 2019				66,2	65,4				

Tabell B.3. Andel (%) som vill delta i idrottsförening minst en/gång per vecka efter kön, socioekonomisk bakgrund och kommun/undersökningsår.

Kommun/år	Kön	Socioekonomisk bakgrund					Sign. nivå
		1	2	3	4	5	
Mellanstadiet							
Haninge, 2012	K	69,7	81,6	62,4	70,6		(*)
	Tj	73,1	71,2	67,6	61,4		
Helsingborg, 2018	K		58,4	55,0	48,4	34,2	**
	Tj		67,7	60,6	47,2	22,2	***
Huddinge, 2014	K	71,4	76,5	70,8	67,3		
	Tj	74,2	78,8	63,0	60,0		**
Jönköping, 2018	K	83,9	87,3	79,6	77,8		+
	Tj	79,2	89,8	82,5	75,0		*
Malmö, 2019	K		64,6	52,1	49,0	52,5	***
	Tj		62,1	57,9	50,0	44,7	***
Stockholm, 2013	K		73,2	69,2	70,6		
	Tj		75,5	77,1	68,5		
Högstadiet							
Haninge, 2016	K	48,0	58,4	54,1	39,6		
	Tj	55,2	56,2	52,2	43,3		**
Helsingborg, 2018	K		43,7	47,0	43,8	31,2	
	Tj		67,7	60,6	47,2	22,2	***
Huddinge, 2014	K	64,2	58,7	51,5	55,8	31,6	**
	Tj	67,2	56,0	53,1	57,5	62,1	
Jönköping, 2018	K	59,6	65,5	60,1	56,7		
	Tj	70,7	71,9	61,8	50,6		***
Malmö, 2015	K	83,3	79,9	75,9	74,5	80,3	
	Tj	83,4	71,1	65,7	60,7	59,0	*
Malmö, 2019	K		58,3	51,9	41,7	34,6	***
	Tj		56,6	48,0	42,4	39,8	***
Stockholm, 2013	K	84,4	75,5	75,3	82,4	54,6	*
	Tj	78,0	73,7	69,2	60,8	64,1	**
Gymnasiet							
Haninge, 2016	K	57,6	48,8	51,9	45,5		
	Tj	55,6	58,0	41,6	41,0		*
Helsingborg, 2018	K		31,1	32,2	25,5	12,0	+
	Tj		38,0	29,8	24,1	19,0	*
Huddinge, 2014	K	64,4	53,2	46,5	40,4	36,4	**
	Tj	61,3	49,7	40,2	38,6	48,6	+
Jönköping, 2018	K	57,5	58,3	59,5	60,7		
	Tj	56,0	55,7	48,4	39,3		
Stockholm, 2013	K	56,5	56,6	58,7	54,6		
	Tj	64,1	47,7	46,0	47,1		

Tabell B.4. Andel (%) som vill delta i idrottsförening minst en/gång per vecka efter kön, svensk/utländsk och kommun/undersökningsår.

Svensk utländsk och kommun-/ander sökningsår.

Kommun/år	Kön	Svensk/utländsk bakgrund				Sign. nivå
		Svensk	Svag utländsk	Andra gen. Inv.	Första gen. Inv.	
Mellanstadiet						
Haninge, 2012	K	73,1	76,9	71,4	59,3	
	Tj	68,4	76,6	61,7	68,4	
Helsingborg, 2018	K	56,5	62,6	49,1	33,3	***
	Tj	65,3	53,6	52,5	35,1	***
Huddinge, 2014	K	72,0	73,8	73,2	75,0	
	Tj	76,8	67,2	61,2	44,4	***
Jönköping, 2018	K	83,4	87,5	75,0	81,2	
	Tj	86,3	88,4	75,0	68,2	**
Malmö, 2019	K	60,0	52,4	53,4	50,7	*
	Tj	59,7	57,8	56,3	49,8	*
Stockholm, 2013	K	77,0	78,5	79,6	92,6	
	Tj	71,4	66,4	73,0	83,1	
Högstadiet						
Haninge, 2016	K	51,9	52,5	57,8	55,6	
	Tj	52,4	58,0	49,1	47,8	
Helsingborg, 2018	K	47,9	41,1	42,1	41,1	
	Tj	49,9	42,4	34,1	23,6	***
Huddinge, 2014	K	57,7	58,1	48,8	52,0	
	Tj	57,4	52,2	55,2	57,4	
Jönköping, 2018	K	57,6	61,9	77,6	76,6	***
	Tj	69,3	68,1	43,1	55,9	***
Malmö, 2015	K	80,9	71,4	77,3	74,3	
	Tj	71,3	66,1	57,6	62,4	***
Malmö, 2019	K	56,7	48,5	46,9	45,8	**
	Tj	54,6	46,4	41,0	48,9	*
Stockholm, 2013	K	76,2	70,0	78,1	76,7	
	Tj	68,7	68,7	67,6	77,9	
Gymnasiet						
Haninge, 2016	K	46,4	59,6	47,8	57,6	
	Tj	50,0	44,7	46,4	50,0	
Helsingborg, 2018	K	30,0	31,4	30,2	28,0	
	Tj	30,7	37,8	20,6	27,5	
Huddinge, 2014	K	48,0	43,8	49,6	56,2	
	Tj	52,0	38,5	38,4	46,3	+
Jönköping, 2018	K	56,9	62,8	59,2	71,2	+
	Tj	48,7	53,9	48,5	54,0	
Stockholm, 2013	K	56,1	54,1	54,1	75,5	
	Tj	46,5	45,4	56,6	54,2	+

Tabell B.5. Deltar i idrottsförening. Andel (%) samt χ^2 -test av könsskillnader efter kön, stadium och kommun, undersökningsår.

Kommun	Mellanstadiet			Högstadiet			Gymnasiet		
	K	Tj	Sign. nivå	K	Tj	Sign. nivå	K	Tj	Sign. nivå
Falkenberg, 2015							0,72	0,61	+
Haninge, 2004	0,76	0,75		0,68	0,66		0,55	0,50	
Haninge, 2008	0,68	0,69		0,60	0,69	+	0,83	0,52	*
Haninge, 2012	0,66	0,41	*	0,62	0,60		0,53	0,46	
Haninge, 2016				0,71	0,53	***	0,53	0,46	
Helsingborg, 2015	0,81	0,64	**	0,72	0,55	***	0,63	0,54	+
Helsingborg, 2018	0,86	0,80		0,79	0,74		0,63	0,57	
Huddinge, 2009	0,81	0,66	***	0,68	0,60	+	0,61	0,49	*
Huddinge, 2016	0,81	0,74		0,64	0,50	***	0,60	0,45	***
Jönköping, 2003				0,73	0,67	+	0,60	0,52	+
Jönköping, 2006				0,73	0,65	**	0,57	0,55	
Jönköping, 2009	0,73	0,63	**	0,65	0,58	+	0,58	0,51	+
Jönköping, 2012	0,76	0,68	*	0,73	0,60	***	0,53	0,47	
Jönköping, 2015	0,88	0,78	***	0,79	0,68	**	0,71	0,61	*
Jönköping, 2018	0,85	0,75	*	0,79	0,64	***	0,66	0,55	**
Kalmar, 2013				0,78	0,69	*			
Lidingö, 2003				0,75	0,67	+			
Lidingö, 2007				0,75	0,65	*	0,62	0,53	
Lidingö, 2011				0,85	0,77	+	0,78	0,84	
Lidingö, 2015				0,78	0,71		0,62	0,47	*
Lidingö, 2019				0,84	0,71	**	0,70	0,54	*
Linköping, 2010	0,82	0,76	+	0,68	0,63	**	0,53	0,50	
Linköping, 2013				0,63	0,61		0,41	0,42	
Malmö, 2015				0,74	0,51	***			
Malmö, 2019	0,78	0,68	***	0,75	0,60	***			
Stockholm, 2004	0,77	0,68	***	0,65	0,46	***	0,56	0,44	***
Stockholm, 2013	0,77	0,56	***	0,60	0,46	***	0,53	0,47	
Täby, 2013	0,83	0,86		0,77	0,68		0,58	0,57	+
Täby, 2018	0,90	0,81	*	0,66	0,60	+			
Vallentuna, 2015				0,79	0,59	**	0,50	0,38	
Vallentuna, 2019				0,76	0,60	**			
Värmdö, 2015				0,71	0,68				
Värmdö, 2019				0,77	0,68	*			

Tabell B.6. Andel (%) som deltar i idrottsförening bland de som vill delta minst en/gång per vecka efter kön, socioekonomisk bakgrund och kommun/undersökningsår.

Socioekonomisk bakgrund							
Kommun/år	Kön	1	2	3	4	5	Sign. nivå
Mellanstadiet							
Haninge, 2012	K	0,87	0,66	0,67	0,53		*
	Tj	0,83	0,75	0,62	0,61		***
Helsingborg, 2018	K		0,92	0,88	0,83	0,39	***
	Tj		0,91	0,82	0,58	0,67	***
Huddinge, 2014	K	0,88	0,80	0,75	0,51		***
	Tj	0,70	0,78	0,66	0,25		***
Jönköping, 2018	K	0,88	0,91	0,80	0,75		**
	Tj	0,74	0,81	0,75	0,56		***
Malmö, 2019	K		0,85	0,77	0,56	0,57	***
	Tj		0,76	0,55	0,46	0,22	***
Stockholm, 2013	K		0,83	0,66	0,50		*
	Tj		0,75	0,48	0,31		**
Högstadiet							
Haninge, 2016	K	0,92	0,74	0,67	0,63		+
	Tj	0,63	0,65	0,44	0,39		***
Helsingborg, 2018	K		0,87	0,80	0,68	0,70	*
	Tj		0,91	0,82	0,58	0,67	***
Huddinge, 2014	K	0,63	0,75	0,60	0,45	0,00	***
	Tj	0,60	0,61	0,44	0,18	0,05	***
Jönköping, 2018	K	0,81	0,85	0,78	0,62		*
	Tj	0,79	0,75	0,54	0,45		***
Malmö, 2015	K	0,84	0,87	0,77	0,55	0,54	***
	Tj	0,80	0,69	0,55	0,34	0,32	***
Malmö, 2019	K		0,79	0,78	0,57	0,63	***
	Tj		0,61	0,71	0,34	0,28	***
Stockholm, 2013	K	0,70	0,66	0,61	0,49	0,33	***
	Tj	0,62	0,61	0,40	0,28	0,18	***
Gymnasiet							
Haninge, 2016	K	0,68	0,67	0,51	0,50		*
	Tj	0,80	0,71	0,55	0,31		**
Helsingborg, 2018	K		0,78	0,66	0,46	0,00	**
	Tj		0,74	0,61	0,33	0,00	***
Huddinge, 2014	K	0,69	0,69	0,60	0,36	0,25	***
	Tj	0,63	0,60	0,39	0,26	0,12	***
Jönköping, 2018	K	0,85	0,72	0,67	0,47		**
	Tj	0,43	0,57	0,58	0,37		
Stockholm, 2013	K	0,73	0,61	0,46	0,50		**
	Tj	0,74	0,58	0,34	0,46		***

Tabell B.7. Andel (%) som deltar i idrottsförening bland de som vill delta minst en/gång per vecka efter kön, svensk/utländsk bakgrund och kommun/undersökningsår.

bedrä efter kön, svensk utländsk bakgrund och kommun/undersökningsår.

Kommun/år	Kön	Svensk/utländsk bakgrund				Sign. nivå
		Svensk	Svag utländsk	Andra gen. Inv.	Första gen. Inv.	
<i>Mellanstadiet</i>						
Haninge, 2012	K	0,74	0,57	0,60	0,31	**
	Tj	0,65	0,53	0,41	0,23	****
Helsingborg, 2018	K	0,90	0,90	0,80	0,62	***
	Tj	0,90	0,78	0,58	0,46	***
Huddinge, 2014	K	0,84	0,83	0,65	0,39	***
	Tj	0,79	0,78	0,35	0,25	***
Jönköping, 2018	K	0,88	0,86	0,72	0,62	***
	Tj	0,81	0,79	0,42	0,47	***
Malmö, 2019	K	0,85	0,78	0,65	0,58	***
	Tj	0,79	0,69	0,52	0,33	***
Stockholm, 2013	K	0,82	0,78	0,74	0,58	***
	Tj	0,69	0,56	0,38	0,28	***
<i>Högstadiet</i>						
Haninge, 2016	K	0,81	0,61	0,62	0,45	***
	Tj	0,81	0,56	0,73	0,52	**
Helsingborg, 2018	K	0,90	0,75	0,71	0,41	***
	Tj	0,80	0,71	0,48	0,47	***
Huddinge, 2014	K	0,74	0,71	0,42	0,36	***
	Tj	0,66	0,44	0,23	0,13	***
Jönköping, 2018	K	0,85	0,69	0,83	0,47	***
	Tj	0,72	0,57	0,39	0,27	***
Malmö, 2015	K	0,82	0,78	0,69	0,59	***
	Tj	0,71	0,61	0,34	0,33	***
Malmö, 2019	K	0,83	0,79	0,72	0,52	***
	Tj	0,76	0,69	0,45	0,40	***
Stockholm, 2013	K	0,64	0,69	0,51	0,47	**
	Tj	0,60	0,46	0,30	0,22	***
<i>Gymnasiet</i>						
Haninge, 2016	K	0,64	0,68	0,55	0,35	*
	Tj	0,70	0,53	0,54	0,27	**
Helsingborg, 2018	K	0,71	0,82	0,44	0,29	***
	Tj	0,73	0,47	0,38	0,07	***
Huddinge, 2014	K	0,76	0,60	0,43	0,32	***
	Tj	0,68	0,37	0,32	0,08	***
Jönköping, 2018	K	0,70	0,82	0,65	0,40	**
	Tj	0,63	0,56	0,37	0,15	***
Stockholm, 2013	K	0,63	0,48	0,43	0,30	***
	Tj	0,62	0,56	0,20	0,10	***

Tabell B.8.a. Mellanstadiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i idrottsförening. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Stockholm 2013				Haninge, 2012			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Växelvis	0.98	0.73	0.61*	0.78	1.19	0.63	0.45	1.36
Ensam mamma	0.88	0.84	0.51+	0.46*	2.98	>100	2.12	1.43
Ensam pappa	0.55	0.25	0.81	0.00	1.43	0.74	0.29	2.70
Ma + ny partner	0.72	0.77	0.61	1.07	0.20	1.29	>100	0.00
Pa + ny partner	0.21	0.84	>100	0.60	0.54	0.87	0.56	1.46
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar#								
Ingen					0.46	0.72	0.84	0.58
En								
Båda ##	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.	+		***	***	**			**
1	0.65	1.25	1.13	1.84	1.31	1.32	2.81	4.83*
2	1.54*	0.95	1.72*	1.78**	2.58**	1.19	0.89	1.70+
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.40	0.88	0.38***	0.53*	3.37*	0.87	1.06	0.19*
5	1.40	0.66	0.80	0.34*	0.23*	0.53	1.31	0.59
Svensk/utländsk bakgr.	*		+	***			*	
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1,11	0.88	1.02	0.72	1.13	1.57	0.52	0.78
Andra gen. Inv.	1.21	1.17	0.95	0.43***	1.06	0.83	0.52	0.59
Första gen. Inv.	3.22***	2.15*	0.46*	0.28***	0.41	1.19	0.14**	0.32*
R² Nagelkirke	4.3	7.2	12.7	19.0	15.1	4.7	14.3	21.7

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Frågan ingår ej i enkäten. ##I vissa fall minst en.

Tabell B.8.b. Mellanstadiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i idrottsförening. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Huddinge, 2015				Helsingborg, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Växelvis	0.96	0.87	0.83	0.60	0.68	1.14	0.81	0.31
Ensam mamma	0.51	1.62	1.06	0.16*	0.82	0.73	2.65	8.23+
Ensam pappa	0.20+	2.48	>100	0.28	1.81	0.00	0.44	--
Ma + ny partner	0.52	0.91	3.17	0.46	0.96	0.77	0.38	0.32
Pa + ny partner	--	--	--	--	0.50	0.57	>100	>100
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar#	***	*			*	*		**
Ingen	0.36	0.49	0.61	0.64	0.48*	0.50**	0.37	0.25**
En					0.55*	0.95	0.62	0.41*
Båda ##	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.						+	*	
1	1.05	1.32	1.52	0.64	0.60	1.16	0.65	1.44
2	1.23	1.97*	1.05	1.35	1.06	1.24	1.43	1.36
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.06	0.93	0.51	0.41	0.98	0.66+	1.13	0.62
5	0.47	1.62	0.56	1.05	0.69	0.31*	0.12**	1.91
Svensk/utländsk bakgr.		*	***		*	*	+	***
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.36	0.65	0.93	0.99	1.34	0.71	1.00	0.41*
Andra gen. Inv.	1.44	0.54*	0.41*	0.17***	0.81	0.72	0.43+	0.13***
Första gen. Inv.	1.72	0.24**	0.13***	0.10**	0.43**	0.44**	0.26*	0.07***
R² Nagelkerke	7.8	10.3	18.5	27.1	8.4	9.9	18.7	30.8

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Frågan ingår ej i enkäten. ##I vissa fall minst en.

Tabell B.8.c. Mellanstadiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i idrottsförening. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Jönköping, 2018				Malmö, 2019			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Växelvis	1.03	0.62	1.92	0.58	0,66*	1,01	0,93	0,96
Ensam mamma	0.45	3.48	0.25	0.24*	1,11	0,76	0,81	0,33**
Ensam pappa	>100	--	>100	--	0,58	1,54	>100	0,97
Ma + ny partner	0.65	0.42	0.32	0.12*	0,89	1,02	0,25*	0,65
Pa + ny partner	>100	>100	>100	0.00				
Annan/andra vuxna					0,49	>100	>100	0,00
Förtroende föräldrar#	*				***		+	
Ingen	0.25**	1.15	0.62	0.51	0,53**	0,82	0,62+	0,68
En	1.08	1.13	3.92	0.97	0,61+	0,91	0,45+	0,92
Båda ##	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.					**		**	
1	1.23	0.81	1.62	0.76	3,23*	1,45	>100	>100
2	1.69+	1.75	2.34*	1.22	1,56**	1,13	1,52+	1,34
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.36	0.84	0.92	0.60	1,00	0,77+	0,53**	0,58*
5	0.22	1.50	0.53	15.6*	1,14	0,71	0,41*	0,30*
Svensk/utländsk bakgr.		+	+	***			***	***
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.45	1.22	0.83	0.95	0,77	0,95	0,78	0,66+
Andra gen. Inv.	0.67	0.44*	0.36*	0.18***	0,81	0,93	0,40***	0,36***
Första gen. Inv.	1.43	0.35+	0.27+	0.15*	0,77	0,80	0,41*	0,70***
R² Nagelkerke	8.1	7.4	14.1	22.0	5,1	2,2	17,3	22,3

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Frågan ingår ej i enkäten.##I vissa fall minst en.

Tabell B.9.a. Högstadiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i kultur-/musikskola. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Malmö, 2015				Malmö, 2019			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.83	0.91	0.59	0.57	0,78	0,67*	0,77	0,74
Ensam pappa	0.84	0.73	0.45	1.34	1,22	1,55	0,58	0,26
Ma + ny partner (#9)	0.41	1.13	>100	0.00	0,41	1,13	Z100	0,00
Pa + ny partner	0.14	0.55	>100	0.74				
Växelvis	0.00	0.54		0.00	1,07	0,86	0,87	1,46
Förtroende föräldrar#					***	**		
Ingen	1.02	0.92	0.34+	0.50	0,29***	0,60***	1,01	0,88
En	1.46	0.96	1.02	0.85	0,96	0,81	0,71	0,99
Båda ##	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.	+				*	+	**	***
1	2.13+	0.48	0.37	0.00	0,90	4,07*	0,72	0,73
2	0.78	0.93	1.28	0.96	1,31+	1,27	0,88	0,82
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.34	1.15	1.09	0.60	0,70*	0,85	0,39***	0,26***
5	1.38	1.38	0.36	1.64	0,60+	0,90	0,66	0,19***
Svensk/utländsk bakgr.	**	+	***	*		+	***	***
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1,36	1.02	0.69	0.96	0,76	0,77	0,91	0,77
Andra gen. Inv.	1,81**	1.33+	0.23**	0.36**	0,82	0,69*	0,56*	0,34***
Första gen. Inv.	2,46***	1.41+	0.08***	0.34*	1,06	0,97	0,32***	0,36***
R² Nagelkirke	6,4	2.4	28.1	11.1	11,1	5,5	10,5	24,3

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I Malmö är svarsalternativet ”en förälder och en annan vuxen”, dvs en sammanslagning av Ma+ Ny partner och Pa+ Ny partner. ## I Stockholm finns endast svarsalternativet Egen förälder/föräldrar.

Tabell B.9.b. Högstadiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i kultur-/musikskola. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Haninge, 2016				Huddinge, 2015			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.72	0.89		1.01	0.94	0.91	0,61	1.48
Ensam pappa	0.51	0.93		2.23	1.52	0.41	1,72	2.70
Ma + ny partner (#9)	6.80+	0.83		0.00	0.82	0.81	>100	0.00
Pa + ny partner	0.00	0.91		0.69	0.00	0.67		0.00
Växelvis	0.00	0.00			>100	0.00	0.22	
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar#								
Ingen	1.94	1.19		2.04	0.82	0.98	0.39	0.89
En								
Båda ##	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.								
1	0.61	0.81		0.98	1.14	1.20	0.19+	2.31
2	0.45	0.59		1.39	1.20	0.92	0.55	1.46
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.41	0.54		0.36	0.68	1.39	0.75	0.24
5	0.38	1.35		2.12	0.35	2.54*	0.00	0.00
Svensk/utländsk bakgr.						*		
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	2.22	1.25		0.66	1.62	2.05*	0.84	0.68
Andra gen. Inv.	3.78+	1.41		0.83	1.58	1.93*	1.01	1.56
Första gen. Inv.	5.42*	1.24		0.14+	1.68	1.96*	0.15	0.83
R² Nagelkirke	18.4	4.3		15.8	4.7	5.9	22.7	16.8

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I Malmö är svarsalternativet ”en förälder och en annan vuxen”, dvs en sammanslagning av Ma+ Ny partner och Pa+ Ny partner. ## I Stockholm finns endast svarsalternativet Egen förälder/föräldrar.

Tabell B.9.c. Högstadiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i kultur-/musikskola. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Helsingborg, 2018				Jönköping, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.79	0.54	1.40	0.50	1.04	0.55+	0.45	3.08
Ensam pappa	0.16*	0.40	0.00	0.00	0.93	0.97	1.01	0.47
Ma + ny partner (#9	0.47	1.29	>100	0.00	0.00	0.00		
Pa + ny partner	0.00	0.43		0.00	0.82	0.77	1.64	1.23
Växelvis	0.00	3.63		0.00	0.00	2.32		1.88
Annan/andra vuxna								
Förtroende föräldrar#								
Ingen	0.70	0.80	2.22	1.12	0.74	0.66	0.66	1.99
En	1.51	0.90	2.37	1.62	1.30	1.43	0.30	0.71
Båda ##	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.								
1	2.77+	2.68	0.38	0.68	0.78	0.90	0.00	0.71
2	0.95	1.79+	0.57	0.63	1.03	0.87	1.10	1.13
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	0.75	1.05	0.18	0.20	0.99	0.93	0.68	0.54
5	1.49	1.40	5.09	1.09	1.18	2.14	1.58	0.00
Svensk/utländsk bakgr.	***	*			**			
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	1.04	1.53	1.64	0.83	1.42	1.76*	0.84	1.27
Andra gen. Inv.	2.36*	2.29*	0.72	0.20+	0.75	0.43*	0.21	1.46
Första gen. Inv.	5.78***	2.60*	0.31	0.9	4.27**	1.34	0.12+	0.78
R² Nagelkirke	12.1	6.4	30.1	31.8	5.5	6.5	38.1	14.5

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I Malmö är svarsalternativet ”en förälder och en annan vuxen”, dvs en sammanslagning av Ma+ Ny partner och Pa+ Ny partner. ## I Stockholm finns endast svarsalternativet Egen förälder/föräldrar.

Tabell B.10.d. Högstadiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i kultur-/musikskola. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Stockholm 2013			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning				
Båda föräldrar	K	Tj	K	Tj
Ensam mamma		*		*
Ensam pappa	1.00	1.00	1.00	1.00
Ma + ny partner	0.59	1.44	0.25	0.50
Pa + ny partner	0.65	1.07	>100	0.30
Växelvis	0.49	0.93	0.72	0.35
Själv	1.78	6.90+	0.00	1.81
Förtroende föräldrar	0.98	0.51**	0.65	0.16**
Ingen				
En				
Båda #	1.05	0.74	1.07	0.84
Socioekonomisk bakgr.				
1	1.00	1.00	1.00	1.00
2				
3	1.63	0.66	0.68	1.16
4	1.22	0.97	1.08	0.79
5	1.00	1.00	1.00	1.00
Svensk/utländsk bakgr.	0.89	0.81	0.43	0.64
Svensk	1.18	0.60	0.45	0.71
Svag inv. bakgrund			**	**
Andra gen. Inv.	1.00	1.00	1.00	1.00
Första gen. Inv.	1.41	1.22	0.38*	0.68
R² Nagelkirke	0.94	1.00	0.09***	0.21***
	0.69	1.70*	0.25	0.43+
	2.6	4.2	32.1	19.6

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I vissa fall minst en.

Tabell B.10.a. Gymnasiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i kultur-/musikskola. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Stockholm 2013				Haninge, 2016			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.86	0.54+	0.96	0.00	1.64	2.13	0.00	>100
Ensam pappa	0.00	0.76		>100	0.00	3.84		0.25
Ma + ny partner	0.52	0.42+	0.00	0.94	1.39	0.59	2.38	0.00
Pa + ny partner	1.20	0.00	0.00		0.00	0.56		>100
Växelvis	0.98	0.56+	0.60	0.98	0.95	0.34	0.43	0.67
Själv	1.66	0.88	1.55	0.92		0.56		>100
Förtroende föräldrar								
Ingen	1.13	1.48	0.51	0.71	1.34	+	9.25	0.00
En						2.45+		
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.								
1	0.72	1.06	0.67	2.97	1.10	2.61	0.00	>100
2	0.93	1.12	1.12	1.96	1.18	1.93	0.00	0.37
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.16	1.69	0.22	0.94	2.21	2.45	3.92	0.00
5	1.75	1.94	0.86	0.46	0.00	6.30*		0.00
Svensk/utländsk bakgr.								
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	+	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0.77	0.65	0.31	1.53	0.00	0.23+		>100
Andra gen. Inv.	0.50	0.81	0.30	1.08	0.00	2.29		0.00
Första gen. Inv.	1.35	1.22	0.26	0.40	1.77	0.72	0.00	0.00
R² Nagelkirke	4.6	4.1	25.2	24.9	16.5	15.3	67.5	89.6

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I vissa fall minst en.

Tabell B.10.b. Gymnasiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i kultur-/musikskola. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Huddinge, 2015				Helsingborg, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill		Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning								
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.24+	1.80	0.00	0.69	0.96	0.96	4.94	0.52
Ensam pappa	0.99	1.02	0.36	0.33	0.86	0.37	0.00	1.22
Ma + ny partner	0.88	0.69	0.00	0.00	1.34	0.00	0.00	
Pa + ny partner	0.96	2.81*	0.00	0.77	0.00	0.43		5.93
Växelvís	5.46*	2.23	1.46	>100	4.15	0.00	0.00	
Själv	1.43	0.00	0.00		0.23	0.00	>100	
Förtroende föräldrar								
Ingen	1.14	0.91	0.67	0.84	1.48	0.98	2.81	1.69
En					1.94	2.08*	1.66	0.49
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.								
1	1.09	1.51	3.71	1.32	1.35	0.00	1.05	---
2	1.19	1.01	1.06	1.39	0.51	0.68	1.66	1.36
3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
4	1.41	0.67	0.30	0.47	0.93	0.78	0.32	0.16
5	1.80	0.97	0.00	0.00	2.13	1.92	0.00	0.00
Svensk/utländsk bakgr.	**	**	++		+			
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0.76	2.62	0.16	4.40	3.12*	1.06	1.09	4.00
Andra gen. Inv.	0.99	1.61	0.07*	2.27	1.92	1.90	0.00	0.50
Första gen. Inv.	3.17**	5.26***	0.18+	0.70	1.98	2.56*	0.00	0.40
R² Nagelkerke	11.1	10.2	44.6	38.3	9.9	9.8	55.1	36.4

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I vissa fall minst en.

Tabell B.10.c. Gymnasiet. Önskan att delta och deltagande bland intresserade i kultur-/musikskola. Resultat från binär logistisk regression – signifikansnivå, oddskvoter samt förklaringsgrad – efter kön och kommun.

Variabel	Jönköping, 2018			
	Vill delta		Deltagande bland de som vill	
	K	Tj	K	Tj
Familjesammansättning				
Båda föräldrar	1.00	1.00	1.00	1.00
Ensam mamma	0.48	0.71	0.75	0.00
Ensam pappa	1.47	0.37+	0.00	0.00
Ma + ny partner	1.06	0.42	0.00	0.00
Pa + ny partner	1.35	0.37	0.00	0.00
Växelvis	0.00	0.79		0.46
Själv	1.04	1.31	0.84	0.74
Förtroende föräldrar				
Ingen	0.77	0.96	2.49	1.42
En	1.32	0.94	1.45	1.08
Båda #	1.00	1.00	1.00	1.00
Socioekonomisk bakgr.				
1	1.91	0.55	3.81	0.84
2	0.54	1.21	1.11	1.94
3	1.00	1.00	1.00	1.00
4	0.75	2.21*	>100	0.40
5	0.39	3.26	0.29	0.00
Svensk/utländsk bakgr.				
Svensk	1.00	1.00	1.00	1.00
Svag inv. bakgrund	0.60	1.22	0.00	1.39
Andra gen. Inv.	1.08	1.61	0.38	1.11
Första gen. Inv.	2.65*	1.72	0.00	1.05
R² Nagelkirke	7.1	6.4	53.3	24.6

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # I vissa fall minst en.